

Let izdaje 3 mesec  
1. 650  
v Trstu  
smernica, zahteva, da se  
Mali ogl.

Naročnina plačana do

Studijaka biblioteka  
ubijana, J. 2. 2.

# EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaš, redakcije in denar na upravnništvo. Rokopis se ne vračajo. Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“. Poduredništvo v Gorici: ulica Glavni Obednosti 7. 1. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

## Pred balkanskim „Locarnom“?

Po sklepu sporazuma na pogajanjih v Locarnu, po katerem naj se navsila, neizbežna v mednarodnem in meddržavnem življenju, odslej rešujejo mirnim potom, potom mednarodnih razsodišč, in se tako odstranijo možnosti novih krvavih zapletljivosti: so se začeli pojavljati glasovi o podobnem sporazumu med državami na Balkanu. „Locarnski duh“ naj se prenese tudi na balkanski polotok. Evropska mirobiljubna javnost je simpatično pozdravljala tako idejo. To pa iz velikega razloga. Z ozirom na dejstvo namreč, da je bilo to ozemlje na jugu Evrope v vsej zgodovini pozorišče neprestanih homatijskih, ki so zanjeto velike mednarodne požare. To pa se posebej radi navzkrižju v interesih, ki so jih posamezne evropske države zasledovale na Balkanu.

V zadnjih časih pa so se bolj in bolj množili glasovi, da se Italija v veliki meri zanima za ustvaritev pakta na Balkanu v duhu locarnskega. Načrti Italije da grejo za to, da bi bila ona duhovna in politična pokroviteljica te meddržavne kombinacije na Balkanu, kar bi seveda, v veliki meri povečalo nje pozicijo in veljavo v mednarodnem položaju Evrope. Kot znak tega stremjenja Italije se navajajo prijateljski pakt, že sklenjen med Italijo in Jugoslavijo, nedavno potovanje g. Ninčiča v Rim, in nova napovedovana pogajanja za razširitev in poglobitev tega prijateljstva. Kombinaciji na podlagi takega dogovora naj bi načelovito Jugoslavija.

Te dni smo čitali v listih važne tozadevne izjave vodilnih ministrov, oziroma državnikov treh drugih interesiranih držav.

Bolgarski minister za zunanje stvari, Atanas Burov, priznava možnost takega sporazuma na Balkanu. Kajti mirobiljubnost balkanskih narodov bi podpirala vsak dogovor, ki bi jim zljubil mir. Smatra za potrebno, da se nasprotstvo ublažijo v mirovni atmosferi. Zahteva pa, da se meje Bolgarske zagotovijo, da bo imel bolgarski narod zavest varnosti in neodvisnosti ter da bo mogel delovati za svoj gospodarski in duševni nadaljnji razvoj. Mora se povrtno zaupanje — to zahteva mirovna politika Bolgarske. Obstoječe okolnosti zahtevajo balkanski Locarno. Ni pa stvar Bolgarske, da bi dala pobudo za tak pakt. Deslej se tudi ni nikdo formalno obrnil do nje. Ko ji bodo postavljeni predlogi, ki bodo jamčili neodvisnost Bolgarske, bo se le Bolgarska videla, ali se more pridružiti takemu dogovoru. Gospodarski more biti Bolgarska le naklonjena takemu dogovoru. Kajti taka politika bi zajamčila mir in varnost Bolgarske.

Kanakariz Rufos, grški minister za zunanje stvari, meni, da se z naglimi koraki bližamo Locarnu balkanskih držav. Poprej pa je treba razčistiti razna neresena vprašanja med Grško in Jugoslavijo. V razgovorih z Ninčičem je dobil uverjenje, da te težave niso nepremostljive. Najvažnejše železniško vprašanje se more lahko rešiti z zadovoljivim dogovorom. Čim bo tak dogovor, katerega besedilo se predloži Beogradu, izgotovljen, pride trenutek, da se bodo mogla začeti pogajanja za balkanski sporazum, ki bo služil utrditvi miru za vse dežele.

Bivši turški minister za zunanje stvari Schühri Bey je uverjen, da bi bila konferenca za doseg balkanskega dogovora brez Turčije nepopolno podjetje, ker bi se vsak dogovor ali zveza morala obrniti proti Turčiji. Današnja Turčija je prek in prek nacionalna. Nje politika je jasno določena. Izven svojih nacionalnih mej hoče živeti v dobrih razmerah s svojimi sosedi. Svoje meje, svoje pravice in svojo neodvisnost pa hoče braniti. Turški narod pokaže, če bo potrebno, da more to, kakor dokazuje njega stara in nova zgodovina. Kar se tiče stališča Turčije napram Družbi narodov, je turški državnik uverjen, da brez soudeležbe Amerike, Rusije in Turčije, je to le zveza nekaterih narodov, ne pa Družba narodov.

Iz vseh teh izjav je razvidno, da se nobeden treh navedenih državnikov ne izraža načelno proti balkanskemu sporazumu. Glede izjav bolgarskega ministra, ki postavlja pogoje, da morajo biti neodvisnost Bolgarske in nje meje zjamčene, bi pripomnili mi, da bi bilo jamstvo podano že v pojmu sporazuma med državami. Nesmiselno bi bilo, če bi od kake države zahtevali, naj se pridruži paktu v svojo lastno škodo in pogubo. S tako namero bi bila dosega pakta že v prvem začetku onemogočena. Zato si moremo izjave gospoda Burova tolmačiti kot izraz pripravljenosti za sklep balkanskega Locarna.

Isto velja tudi za izjave Grka Rufosa. Pripomniti pa moramo, da za doseg sporazuma med Jugoslavijo in Grško — ki je predpogoj za pristop te posled-

nje k balkanskemu paktu — ni važna samo povoljna rešitev vprašanja železnice Gevgeli-Solun, marveč tudi vprašanje srbskih manjšin v Grški. Če v uvodniku prošlega torka smo naglašali, da je v tem vprašanju ena glavnih zaprek proti sporazumu med Jugoslavijo in Grško. To vprašanje mora ta poslednja povoljno in pravično urediti! Sele potem moremo mogli verjeti v iskreno izjavo Rufosa, da vidi balkanski dogovor že na potu. Brez resne volje za povoljno rešitev vprašanja narodnih manjšin v Grški bi bile besede g. Rufosa le — besede.

Gospod Sükrü-Bey pa pozablja, da Turčija danes v resnici ni več balkanska država, kar se izraža že v dejstvu, da je nje težišče preneseno v Malo Azijo, v Angoro. Nje teritorialna posest v Evropi so le še mali ostanki nekdanje veličine. Integritete sedanje

## Matteottijev proces zaključen

Dumini, Volpi in Poveromo obsojeni na 6 let ječe  
Malacria in Viola oproščena

CHIETI, 24. Razpravna dvorana je bila danes kljub deževnemu vremenu nabito polna. Točno ob 10. predpoldne je predsednik otvoril razpravo in dal besedo branitelju Malacrie odvjetniku Vecchiniju.

Obrnjen proti porotnikom je Vecchini izvajal naslednje: Vaš pravorek bo zaključil epizodo nesmiselnega upora premagancev, ki so skušali svoje dni izvršiti napad na novo zgradbo italijanskega naroda. Jaz branim in prvi vrsti obtožence Avgusta Malacrio. Kateri so dokazi proti njemu? Sobarica hotela Dragoni je rekla, da ni videla Malacrio v sobi usodepolnega popoldne 10. junija. Toda ta izpoved ne drži, kajti Hirschwald je videl v hotelu sobi Putata in Pancerija. Poslednja dva sta bila, kakor znano, oproščena od obtožbene sekcije. Tudi dokaz, da je imenovanega dne Avgusta Malacria obdeval z Duminijem, ne zadostuje.

V nadaljnjem je govornik pobijal razsodbo obtožbene sekcije in izjave, ki jih je podal državni pravdnik ter naglašal: Izključena je sleherni udeležba Avgusta Malacrie pri Matteottijevem umoru. Preostane še vprašanje ugrabljenja poslanca Matteottija, na kateri sloni razsodba obtožbene sekcije. Toda na to vprašanje je kraljeva amnestija že položila nagrobni kamen.

Nato je branitelj Vecchini orisal svojo klienta Malacrio kot hrabrega bojnika, ki je bil ranjen in odlikovan v vojni ter je že od prvih početkov navdušen fašist. Malacria — tako je nadaljeval Vecchini — je dobro vedel, kakor so se v isti dobi vsi nočevali iz predstavitev prevratniških strank. In afera, s katero se bavi te dni porotno sodišče v Chietiju, ni bila za Malacrio nič drugega kakor norčevanje, ki je bila naperjena proti političnemu tajniku unitarske stranke, a nikakor proti poslancu Matteottiju. Radi tega se ne more govoriti pri tej aferi o obteževalnih okolnostih. Dumini in njegovi tovariši so se z bolešjo v duši spominjali, da je pred nekaj meseci padel v Parizu fašistovski novinar Bonservizi in da so drugi številni fašisti v imenovanem dobi padli od prevratniške roke. Govor, ki ga je Matteotti imel v zbornici dne 30. maja ni torej nikakor dal povoda Duminiju in drugim obtožencem, da so se polastili Matteottijeve osebe.

Branitelj Vecchini je porotnikom poklical v spomin težke dneve iz leta 1917, ko so Avstrijci udri v beneške planjave, takratno trpljenje italijanskega ljudstva in zadržanje voditeljev italijanske socialistične stranke v onih dneh. Svoj govor je zaključil Vecchini tako-le: Gospodje porotniki! Sodite po svoji vesti te obtožence in zavežite se dolžnosti, ki jih imate do domovine, katera gre nasproti svojim najvišjim in najlepšim ciljem. Razprava je končala ob 12. uri.

Popoldanska razprava se je pričela ob 14.15. Nastopil je zadnji govornik poslanec Roberto Farinacci, ki je zagovarjal Duminija. Obrnjen proti porotnikom je izvajal sledeče: Vaš pravorek, o porotniki, bo vreden italijanski mož in bo tak kakršnega zahteva italijanski narod. Radi tega bo popolnoma odgovarjal pravičnosti. Italijanski narod komaj čaka, da se odkriža tega dogodka, ki so ga fašistovski sovražniki na vse načine izrabljali, da bi kotirali fašistovski delo v prid Italiji.

Gospodje porotniki! Vse izjave, ki so jih podale številne priče in vsa dosejana razprava ne nudijo nikakih utemeljenih, točnih dokazov, da so obtoženci izvršili zločin nad Matteottijem. Nekatere indicije proti kakemu obtožencu so branitelji že itak popolnoma ovrgli. Opozicijske stranke so se radi Matteottijevega dogodka strnile v enotno fronto proti fašizmu, da maščujejo svoj zaslužen poraz. Popolari, framsonski republikanci, socialisti in liberalci so odšli na Aventin ter so zahtevali, da odstopi fašistovska vlada,

nove Turčije gotovo ne bodo balkanske države ogrožale. Tudi ne po balkanskem sporazumu, sklenjenem — brez nje! Prihajmo pa izjavi turškega državnika — ker ravno to mi ponavljamo vedno — da brez soudeležbe Rusije Družba narodov ne bo nikoli to, kar bi morala biti zaščitnica trajnega miru med evropskimi državami in narodi ter voditeljica stremljenja po obnovi in konsolidaciji Evrope.

Kar se pa tiče vloge, po kateri stremi Italija z ozirom na eventualni sporazum med balkanskimi državami, se moremo sklicevati na naša izvajanja v torkovem uvodniku, kjer smo naglašali, da mora v ta namen stremeti po prijateljsstvu z jugoslovenskim narodom, ne pa samo z diplomati! Rekli smo: Tudi manjšinsko vprašanje v Italiji je važno poglavje v kompleksu nje balkanske politike!

da se razpusti zbornica in fašistovska milica. Njihove nečedne nakane se niso uresničile, kajti zmaga opozicije bi bila v neizmerno škodo celokupnemu italijanskemu narodu in Italiji.

Gospodje porotniki! Nasprotniki so zahtevali, da bi Vi s svojim pravorekom obsodili našo revolucijo. Niso prišli na razpravo! In da bi prikrili svoj umik, so se skušali opravičiti s pismom, ki so ga naslovili na Vas gospod predsednik in ki zveni zelo žaljivo za ves sodni dvor in za italijansko sodstvo sploh.

Za obtožence Ameriga Duminija ne prosim Vas nikakega usmiljenja, ker bi se to ne slagalo z najinim dosedanjim ponosnim fašistovskim zadržanjem od prvega dneva procesa pa do danes. Hočem Vas le opozoriti na dejstvo, da je Dumini velik gentleman, da je bil v vojni odlikovan s srebrno svetinjo. In lahko vam privedel priče, ki bi vam povedale, kako se je Dumini pogumno in kot Italijan obnašal v vojni.

Pa pogledimo, kaj je pokazala dosejana razprava! Dumini je priznal, da je organiziral ugrabljenje socialističnega izvalca in pogubonosnega razdirača, to pa za to, da bi od njega kaj izvedel glede protidržavne propagande, ki so jo vršili ne samo Matteotti, pač pa tudi Modigliani, Treves, Gonzales in Turatti in da bi na ta način proti njim lahko vložil ovadbo pri sodišču.

In zato vam je Dumini rekel, gospodje porotniki, da bi sedeli danes v tej kletki, če bi Matteotti ne bil mrtev, poglavarji social. unitarske stranke, ker bi morali odgovarjati radi umora fašistovskega časnikarja Bonservizija v Parizu. Radi ugrabljenja poslanca Matteottija ne pridejo v poštev nikake obteževalne okolščine. Kajti poslanec, ki žali kolektivno patriotsko čustvovanje, ki ščuva proti političnemu in socialnemu redu, ki ščuva k razrednemu sovraštvu in k meščanski vojni, ni poslanec. Matteotti je bil najboljši zagrnjen sovražnik Italije že od leta 1914. Ko je Italija v letu 1915 vstopila v svetovno vojno, je začel razvijati najbolj defetistično propagando med delavci. Bil je radi tega obsojen in nato interniran v Firence, a kasneje v Messino. V povojni dobi je ustanovil list „La Lotta“, v katerem je na vse načine sramotil nasprotnike. D'Annunzio je imenoval izkoriščevalca žensk, Mussolinija najpodeljšega zločinca, reške legionarje poklicne razbojnike in fašiste hudodelce, ki se nahajajo v službi italijanskih latifundistov.

Kaj pa je moj klient Dumini? Orisal sem vam že njegovo hrabrost in požrtvovalnost v prid domovini tekom svetovne vojne. Po vojni je bil najbolj navdušen fašist. Odpotoval je v Francijo z namenom, da ugotovi, kake zveze so imeli Matteottijevi pristaši z italijanskimi izseljenci in se je povrnil ranjen v Italijo.

Dumini je bil oni, ki je opozarjal pokojnega Bonservizija v Parizu na nevarnosti, ki mu pretijo od strani italijanskih izseljencev. Svoj govor, ki je trajal 1 uro in trideset je Farinacci tako-le zaključil: Premislite in dobro pretehtajte ta dejstva, gospodje porotniki, in sodite pravično!

Razprava je končala ob 16 in dvorana se je izpraznila. Ob 18.10 so se povrnil v dvorano porotniki ter je bila prečitana razsodba. Razsodba pravi, da so se Dumini, Volpi in Poveromo udeležili Matteottijevega umora. Malacria in Viola pa nista bila udeležena pri tem dejanju. Razsodba priznava, da umor ni bil nameravan in govori o tozadevni soudeležbi; priznava nadalje tudi sovražke. Zanikuje obteževalno okolnost glede zločina, izvršenega na osebi poslanca, priznava pa izvajanje. Na podlagi razsodbe se priznajo olajševalne okolnosti. V smislu tega pravoreka zahteva državni pravdnik za Duminija, Pover-

oma in Volpija 5 let, 11 mesecev in 20 dni ječe in trajno izgubo pravice do javne službe, zahteva pa oprostitev obtožencev Viola in Malacrie. Ob 18.20 prečita predsednik razsodbo, s katero so, v smislu zahteve državnega pravdnika, Dumini, Volpi in Poveromo obsojeni na 5 let, 11 mesecev in 20 dni ječe, pri čemer jim je veta že prestana ječa. Obsojeni so tudi na trajno izgubo pravice do javnih služb in na legalno interdikcijo za časa zapora, na poravnanje škode in na plačanje sodnih stroškov. Malacria in Viola sta oproščena. Predsednik je naznanil, da se obtožencem radi indulta odpustijo štiri leta ječe.

## Proračun ministrstva za agrarno reformo sprejet

na večerajšnji seji jugoslovenske narodne skupščine

BEOGRAD, 24. (Izv.) Narodna skupščina je na dopoldanski seji nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Musliman Kapetanović in radikalec Petković sta govorila o razmerah v Bosni in Hercegovini, Davidovičevac Groj pa o terorju v Vojvodini, kjer da agrarni poverjeniki sedanjega režima izrabljajo položaj. Zemljeradnik Kokanović je govoril o zlorabah pri izvajanju agrarne reforme v Bosni in Hercegovini.

Ker se minister Pavle Radić ni udeležil dopoldanske seje, je državni podtajnik dr. Andrić odgovarjal posameznim govornikom in branil vladno politiko. Ko je proti koncu seje črnogorski federalist Vuletić zahteval besedo, mu jo je skupščinski podpredsednik Subotić odrekel. Opozicija je radi tega glasno protestirala.

Proračun ministrstva za agrarno reformo je bil nato sprejet.

## Proračun ministrstva za izenačenje zakonov

Na popoldanski seji se je pričela razprava o tem proračunu. Predsednik je sporočil, da je Davidovičevac Ilić Nastas odložil mandat in da pride na njegovo mesto posl. Bogojević, ki se sedaj nahaja v zaporu. — Socialni demokrat Vilder je protestiral radi kršitve poslovika, ker ni podpredsednik na dopoldanski seji hotel dati besede poslancu Vuletiću. Protestiral je radi tega tudi posl. Sv. Pribičević.

Minister dr. Srskić je podal kratek ekspozé. Povedal je, da bo njegovo ministristvo v kratkem likvidirano in da je večji del poslov je prevzelo ministristvo pravde. Povdarjal je, da je tiskovni zakon že sprejet, zakon o centralni upravi pa bo še v prihodnjem mesecu predložen narodni skupščini. Ta zakon predvideva redukcijo resortov, organizacijo vseh panog državne uprave, oblastev in uradniških kadrov. S tem bo dosežena stalnost oblastev in se bo lahko prevedel princip varčevanja.

Več govornikov je ostro kritiziralo delovanje min. Srskića ter povdarjalo, da ministristvo za izenačenje zakonov v zadnjem času ni sploh nič delalo ter da je edini njega produkt tiskovni zakon.

Ta proračun bo najbrže jutri dopoldne sprejet, kakor bo prišel na dnevni red proračun zunanjega ministra. Ker bo dr. Ninčič podal svoj ekspozé, vlada za jutrišnje sejo velikansko zanimanje, posebno še, ker so listi bili te dni polni nasprotujočih si vesti o Ninčičevem potovanju v inozemstvo.

## Interpelacija opozicije radi Radeta Pašića

BEOGRAD, 24. (Izv.) Davidovičevci, SLS, zemljeradniki in muslimani so izročili predsedniku narodne skupščine interpelacijo v zadevi obtožb proti Radetu Pašiću. V interpelaciji navajajo posamezne slučaje, ki jih je spravil v javnost D. Stojadinović, in zahtevajo od finančnega in zunanjega ministristva pojasnilo, v kolikor ti očitki odgovarjajo resnici. Predlagajo nadalje, da se sestavi posebna anketa, ki naj preišče afero.

V isti zadevi je poslanski klub S. D. vložil posebno interpelacijo.

## Nemški državni zbor odobril locarnski politiko

Chamberlainova zmaga v angleški doljni zbornici

BERLIN, 24. Na večerajšnji seji državne zbora so razni poslanci opozicije nastopili proti sedanjim politikim vlade v zunanje političnih vprašanjih ter očitali posebno kancelarju Lutherju in ministru za zunanje stvari Stresemannu, da sta ponižala Nemčijo pred zadnjim zborom Družbe narodov. S posebno avtoriteto je med temi govoril admiral von Tirpitz ter opozoril državni zbor na važnost sedanjega trenutka v mednarodnem položaju Nemčije. Radi tega je prosil poslance, da naj pozabijo sedaj na težnje posameznih strank in da naj imajo pred očmi le sedanjí težavni položaj naroda. Vlada je v preteklem letu sklenila slediti smernicam locarnske politike. Sedaj pa — je vskliknil von

Tirpitz — morajo prijatelji in nasprotniki Družbe narodov priznati, da se ni prišlo ne v Locarnu ne v Ženevi do nikakih uspehov. V tem dejstvu da se jasno kaže poraz politične metode sedanje vlade. Govornik je še rekel, da bo po zadnjem sklepu v Ženevi Nemčija prišla v popolno odvisnost Francije, ako ne bo v pravem času ubrala svojo lastno pot v zunanji politiki.

Temu nasproti je kancelar Luther zavračal trditve, da bi bila Nemčija izgubila v Ženevi svobodo postopanja. Ne gre tukaj — je rekel Luther — za revizijo Locarnskih dogovorov, ampak za to, da se proučijo vse možnosti, ki jih ti dogovori vsebujejo. Na noben način pa ne moremo trditi, da bi Locarno ne bil prinesel nobenih zaključkov. Sklep ženevskega zborovanja je bil vendar sprejet radi iniciative s strani Nemčije, ki se tedaj ne more oddaljiti od locarnske politike, ampak jo mora nadaljevati. Ta politika je že prinesla osvoboditev Porurja od zasedbenih čet in le od nje more Nemčija pričakovati novih uspehov v zunanji politiki, kjer stoji sama brez orožja proti do zob oboroženim velevalstam. Radi tega bi pomenila umaknitev prošnje za pripustitev Nemčije v Družbo narodov nastop Nemčije proti locarnskim dogovorom.

Po teh kancelarjevih izjavah je bila razprava o zadržanju nemške delegacije na zadnjem zborovanju v Ženevi zaključena. Predloženih je bilo več resolucij za izrazitev nezaupanja vladi, katere so pa bile vse zavrnjene, medtem ko je državni zbor sprejel predlog strank vladne koalicije, s katerim se je izrekla vladi zaupnica ter odobrila njena politika v Locarnu in v Ženevi.

LONDON, 24. V mrzličnem pričakovanju radi napovedanih Chamberlainovih izjav o zunanje političnem položaju se je sinoči otvorila seja doljne zbornice, na kateri je nastopil kot prvi govornik načelnik liberalcev Lloyd George, ki je izrazil svoje prepričanje, da je mir Evrope v prvi vrsti odvisen od usode Družbe narodov, radi česar da bo kritiziral postopanje angleške vlade v sedanjem zunanje političnem položaju samo zato, da pokaže na pogreške in nevarnosti, ki pretijo Angliji. Lloyd George je zahteval pojasnila glede vzrokov, ki so v Ženevi obzrepseli vse napore delegacij raznih držav, ter opozoril zunanje ministra na njegovo dolžnost, da odkrito pove, da-li je v času podpisa locarnskih dogovorov oziroma pred zadnjim odhodom v Ženevo vedel za namere Francije in Poljske v zadevi reforme Sveta Družbe narodov. Ako so velevalsti tedaj znale za te namere, je bilo vprašanje časti opozoriti nanje Nemčijo predno je podpisala locarnsko pogodbo. Zmota zunanje ministristva obstoji v tem, da je priznal obstoječo obvezo napram Španiji v neprimernem trenutku ter tako vzmernil vsa ljudstva od ekvatorja do severnega pola. „Za rešitev Družbe narodov — je zaključil načelnik opozicije — mora vlada nastopiti z vsjo svojo energijo in ako bo minister za zunanje zadeve prihodnjič šel v Ženevo, naj gre tja popolnoma svoboden in brez nobenih obvez ali obljub.“

Minister za zunanje zadeve Chamberlain je nato s spretnostjo pobijal obtožbe Lloyda Georgeja ter zavrnil očitke, da je obljubil Briandovo podporo v zadevi podelitve sedeža v Svetu Družbe Poljski. Minister je izjavil, da je postal v Ženevi zvesto po navodilih svoje vlade, ter povdaril, da locarnski duh še obstoja in da pušča najboljša upanja in zaupanje v bodočnost.

Po govoru načelnika laburistov MacDonalda in Hugona Cecilia, ki je zagovarjal Chamberlaina, je ministristki predsednik reasumiral pomen razprave, kakor je doljna zbornica zavrnila predlog opozicije, da bi se izrekla ministru za zunanje stvari nezaupnica radi njegovega zadržanja na zadnjem zasedanju Družbe narodov.

## Politične vesti

### Moč posameznih evropskih držav po njihovem prebivalstvu

Prebivalstvo Evrope znaša po najnovjših podatkih 457 milijonov duš. Posamezne države imajo: Rusija (evropska) 101 milijon, Nemčija 63 milijonov, Anglija 44, Francija 39, Poljska 27, Španija 21, Romunska 17, Čehoslovaška 14, Jugoslavija 12, Ogrska 8, Belgija 7½, Nizozemska 7, Avstrija 6½, Portugalska 6, Švedska 6, Grška 5½, Bolgarska 5, Finska 3½, Danska 3½, Irska 3, Norveška 2½, Litvanska 2, Turčija (evropska) 2, Letiška 1½, Estonska nekaj nad 1 milijon, Albanija nekaj nad pol milijona duš. Štiri po prebivalstvu največje evropske države so zastopane v odstotkih na sledeči način: Rusija 22%, Nemčija 14%, Anglija 10% in Italija 9% celokupnega prebivalstva Evrope.

### POLITIČNI POLOŽAJ V MADŽARSKI

V budimpeštanskih političnih krogih se vidno kažejo stremljenja, da se politična debata o madžarski falsi-



fikacijski aferi zaključiti še pred velikonočnimi prazniki. Posebno vladna stranka si prizadeva, da se afera likvidira in definitivno spravi z dnevnega reda. Kak postopek pripravljajo opozicija, ni še nič znano. Značilno pa je, da je med tem, ko se je grof Bethlen mudil v Zenevi, doma nastal neki mir in da je opozicija prenehala s svojimi napadi proti vladni in ministrskemu predsedniku. Vlada je izjavljala, da Bethlen zastopa v Zenevi interese dežele in opozicija je molče soglašala s tem. To bi kazalo, da ni pričakovati odločne borbe opozicije proti vladni.

Ko pa govorimo o opoziciji, ne smemo misliti tudi na socialno demokracijo, ki trpi preganjanja slej ko prej. Tako je bil urednik glavnega glasila madžarske socialne demokracije, poslanec Vanczák, radi nekega članka, ki ga ni spisal on sam, zopet obsojen v 6-mesečen zapor. Sedaj je Vanczák vnovič postavljen na zatožni klopi radi sličnega slučaja. List »Nepszava«, glasilo socialne demokracije, je objavil neki članek, ki ga tudi ni spisal urednik. Radi tega članka je državno pravdnstvo tožilo tega poslednjega in sodišče druge instance ga je obsodilo v enomesečen zapor, denarno kazen 5 milijonov madžarskih kron in v izgubo političnih pravic za tri leta. Vsled te obsodbe je Vanczák odzvet tudi poslanski mandat. Krogi socialne demokracije namestajo uvesti akcijo Vanczák na korist. Pozvati hočejo avtorja članka, naj se povrne v domovine in prevzame odgovornost, da bi bil Vanczák rešen odgovornosti. Tako bi dosegli obnovo sodnega postopanja. Od uspeha te akcije je odvisna razsodba od strani najvišjega sodišča. Vključ »miru« torej, sklenjenemu med vladno in opozicijo, mora socialna demokracija hoditi dalje svojo trnjevo pot.

#### DOGODKI NA MADŽARSKEM

Narodna skupščina je zaključila razpravo o falsifikacijski aferi in odide skoro na velikonočne počitnice. V političnih krogih je razširjena vest, da hoče opozicija po velikonočnih praznikih začeti s temeljitim obračunom s tajnimi združenji. Vladna stranka da ne bo nasprotovala, toda le pod pogojem, da se ne bo javna. Ko bo izglasovana zaupnica vladni — na kar računa vladna stranka z gotovostjo — začne grof Bethlen s pogajanjmi za prenosno vlado. Širi se tudi glas, da namerava vlada razpisati nove volitve, češ da se hoče pokoriti »odločivi narodu«.

Ugotovljeno je, da je tudi kartografski zavod v Monakovem zapleten v falsifikacijsko afero. To je sicer privatno podjetje, toda nameščenci so v njem izključno bviš častniki. Ta zavod je bil v zvezi s tajnikom Windischgrätzem, Raho. Ta je dobil od vodstva monakovskega zavoda priporočila pisma, s katerimi je nabavljal v Kölnu papir za izdelovanje novčanov. Dalje je ugotovljeno, da je stroj, na katerem so se bankovci numerirali, prišel iz Leipziga v Nemčiji.

#### POUK ČEŠKEGA JEZIKA NA NEMŠKIH ŠOLAH V ČEHOSLOVAŠKI

V poslanski zbornici so Nemci predložili dva predloga za uredbo pouka českega jezika na občinskih meščanskih šolah. Enega so predložili nemški poljedelci, drugega nemški socialni demokrati. Zahtevajo, da se pouk českega jezika uvede na vsaki javni meščanski šoli, če pa šolska občina to želi, tudi na vsaki javni osnovni šoli narodne manjšine, ali kot neobvezen predmet, ali pa — kjer to zahteva dotični šolski svet in to priporoča okrožni šolski odbor — kot obvezen predmet. Glasom predloga nemških strank se ima češki jezik poučevati najmanj po 3, največ pa po 4 ure na teden.

#### GRADNJA ŽELEZNIC V JUGOSLAVIJI V DRŽAVNI REŽIJI

Sedaj se gradijo naslednje proge. Normalnotirna proga Stip-Kočane 34 kilometrov. Ta bo dograjena in izročena prometu v mesecu avgustu. Ozkotirna Beograd-Obrenovac 39 km. Na Progi Titelj-Orlovat se začnejo dela na mostu preko reke Tise. Dolgost tega mostu bo 419 m. Proga Kralja-Crnja blizu romunske meje kot nadaljevanje proge Vel. Bečkerek-Crnja, 7 km. Dela se tudi na rekonstrukciji zobne proge preko Ivan Planine. Te dni so se začela dela na progi Slov. Rača-Sava. Na progi Beograd-Mala Krnsa se bodo vršili popravki. Vsi defekti te proge ne izvirajo vsled tega, ker je bila zgrajena v državni režiji, marveč edino-le zbog elementarnih nezdol.

Vse druge proge, zgrajene v državni režiji, funkcionirajo dobro. Poškodbe, ki se dogajajo, niso v nikaki zvezi z delom, marveč so posledica elementarnih nezdol. Proge, izdelane v državni režiji, imajo ta plus, da so cenejše. Neki funkcionar generalne direkcije za gradbo železnice je izjavil, da se je gradnja v državni režiji ukrenila le v nujnih slučajih, ko so to zahtevali državni interesi. Proge, ki so bile oddane v gradbo potom dražbe, so pokazale precej slabih strani. Ena je v tem, da se na licitaciji ne more oddati delo podjetniku, ki jamči s svojo solidnostjo in izkustvom, a je nekoliko dražji, marveč tistemu, ki je cenejši. Od tega je imela država mnogo škode. — Od novih prog, ki se gradijo sedaj, se gradi v državni režiji proga Stip-Kočane in tunel preko Ivan Planine. Vse druge so oddane potom licitacije.

#### NOVA UREDBA PRAZNIKOV V ČEHOSLOVAŠKI REPUBLIKI

V prošlem letu so v Čehoslovaški uvedli novo uredbo praznikov, po kateri je bila večina cerkvenih praznikov

odpravljena in nadomeščena z nekoliko novih praznikov. In govorilo se je tedaj, da se v doglednem času odpravijo še nekateri prazniki. To pa je v praksi naletelo na odpor. Na drugi dan Božiča so bile na pr. vse prodajalne zaprte, tovarne so mirovale, niso poslovale niti banke. Izjemo so delale le državne oblasti. To stanje je v javnosti podkrepilo stališče, da je današnji zakon nevzdržljiv ter da se stoletna tradicija ne more zlomiti na kolenu, to tem manj, ker dvojni prazniki ne prispevajo k gospodarskemu in social. življenju. Ta božična historija bi se ponovila sedaj o velikonočnih praznikih. Radi tega se je takoj po sestanku parlamenta razmišljalo o tem, da bi se sklenila novela o novi uredbi praznikov. Te dni so tak predlog predložili čehoslovaški socialisti, v katerem predlagajo naslednje

## DNEVNE VESTI

### Pozdrav „Edinosti“ iz Podgorice

Ker bivam daleč od svojega rojstnega kraja, v daljni Crni gori, mi prihaja »Edinost« teden in tudi 14 dni kasneje. Pozno sem torej doznal, da je to naše glasilo praznovalo svojo petdesetletnico. Ko sem razgrnila slavnostno številko, sem ušla znane in tako mile mi oblike, ki sem občevala z njimi dolgo vrsto let na delu za preporod Slovencev na tržaškem ozemlju. — Petdeset let neumorne in težkega narodnega dela! In vse to naj bi bilo sedaj izgubljeno, uničeno? Prestrašna misel bi bila to!

Pogled se mi je ustavil pri sliki našega, kljub sivim lasem še vedno mladostnega idealista Maksa Čotiča. Zamislila sem se v davno dobo, v čase, ko sem tudi jaz dopisovala v list, ki mu je bil on tako vnet in neumoren urednik.

V spomin mi prihajajo prvi začetki našega otroškega vrta in slovenske šole družbe sv. Cirila in Metoda. Značilno za razmere v tedanjih časih je dejstvo, da so morali redarji ščititi učitelje in učence na potu v šolo pred nasilnimi ljudmi. Ker sem bila ostra, sem večkrat s svojimi dopisi spravila ubogega Maksa v zadrego. Tedaj je bilo naše ženstvo večinoma še povsem nezavedno. Odločno sem bicala tedanje naše dame, ker so običajno govorile v drugih jezikih. In to ne le med seboj v zasebnih razgovorih, marveč tudi na naših prireditvah. Seveda so bile ogorčene nad dopisnic, ki jim pa je bila nepoznana. Zato se je njihova jeza obračala proti — uredniku »Edinosti«. On pa je potrpečljivo, molčal in — ni me izdal! Često so tudi moški v kavarni silili vanj, naj pove, ali tiste dopise res piše ženska. In ko jim je potrdil, so se čudili. Zdelo se jim je neverjetno. Nekot pa so me vendar iztaknili. Izvestna nemška aristokratska gospoda je smatrala moje dopise (ker sem bila žena državnega uslužbenca) za zločinsko delo in je zasledovala tudi mojega moža.

No, časi se menjajo. O tisti gospodi ni ne duha ne sluha več, list »Edinost« pa je doživel svoj častni dan: slaviti je mogel svojo petdesetletnico. Osebe odhajajo, narod pa ostaja! In da je naš narod — kakor spričuje ravno jubilej — naša številka »Edinosti« — ostal neomajno zvest svoji narodni svojstvenosti, neupogljiv v borbi za svoj obstanek, to je nesporna zasluga tega našega vrliga in neustrašnega glasila. Trdna vera je v meni, da srečno prestane tudi sedanje težke čase in da bo videl boljše čneve. Zato kličem vsem, ki se zbirajo okoli tega lista in stojijo pod njegovim okriljem zvesto v narodni službi: s ponosom morete zreti v prošlost in tako, neomajni ostanite tudi v bodočnosti! Se posebej veljaj moj pozdrav staremu borcu Maksu Čotiču. Hvaležno se ga spominjam, ker mi je odpiral predale naše »Edinosti«, da sem mogla tudi jaz s svojimi skromnimi močmi prispevati k delu za narodni preporod, in posebej našega ženstva, ki se je po veliki zaslugi »Edinosti« v resnici preporodilo, da je danes tudi žena vrstnica moškega na kulturnem in socialnem snovanju.

Vsem, vsem dragim rojakom in rojakinjam v mili domovini kličem iz daljave, kršne Črne gore: naj ne bo misli v vas na smrt, marveč na — življenje!

M. Skrinjarjeva.

#### POMANJKANJE SODNIKOV

Po vestih iz Rima so v pravosodnem ministrstvu v velikih skrbah radi vedno bolj naraščajočega pomanjkanja sodnikov. Posebno občutno postaja v zadnjem času pomanjkanje pretorjev, tako da je mnogo pretur, ki so brez načelnikov. Tudi zadnji sodniški natečaj so dali le malo novih sodnikov. Da se odpomore vsaj v nekoliko takemu stanju na preturah, se je pravosodno ministrstvo odločilo, da bo podeljevalo mesta na preturah sodnim avskultantom, ki dovršijo tromesečno prakso.

V zvezi s temi vestmi iz Rima, ki bi kazale, da so se odločilni činitelji začeli zavetati položaja na sodnijah, naj tu zopet opozorimo na številne pribožbe iz občinstva naših krajev radi brezkončno počasnega poslovanja nekaterih pretur. Da je tako poslovanje predvsem posledica pomanjkanja sodnikov in tudi sodnih uradnikov, je jasno za vsakogar, ki je količkar posvečen v sodno poslovanje kot tak. Kakor smo že ponovno naglasili, je sploh število sodnikov in sodnih uradnikov odmerjeno na način, da je naglo redno poslovanje izključeno, tudi če so vsa mesta zasedena. Tem manj seveda, če niso zasedena, kakor je to slučaj glede več naših pretur.

praznike: Novo leto, Masarykov rojstni dan, obletnico smrti Jana Amosa Komenského, drugi dan Velikonoči, 1. maj, drugi binkoštni praznik, praznik mater in dece (1. julija), spomin na sežig Jana Husa, praznik sv. Cirila in Metoda, dan smrti kneza Vavla, tri božične praznike. Gotovo pa je, da se še marsikaj spremeni na tem predlogu. Vohbe pa se ti predlogi drugih strank približavajo predlogu čehoslovaških socialistov. Posebno ostanjejo božični, velikonočni in binkoštni prazniki. Jako verjetno je, da hosta praznik sv. Cirila in Metoda in kneza sv. Vavla, ustanovitelja češke države, vsedravnega praznika, čeprav čehoslovaški socialisti računajo z možnostjo, da bi se praznik sv. Cirila in Metoda mogel slaviti samo v Moravski in Slovaški, a praznik sv. Vavla samo v Češki.

#### KRIZA TRŽAŠKEGA FAŠIJA

Včeraj zjutraj je prispel v Trst fašistovski komisar on. Moretti, ki se je po svojem prihodu najprej podal v sedež tukajšnjega fašija, kjer je imel pogovor z dr. Martinonijem. Nato je on. Moretti obiskal prefekta gr. uff. Gastija.

#### NOVA UNIFORMA ZA ARMADO.

Kakor znano, se je odločil ministrski predsednik Mussolini že davno za uvedbo nove uniforme v armadi. Imenovana je bila posebna komisija, ki ima izdelati tozadevne načrte in predloge. Ta komisija se sestane proti koncu tega meseca.

Pri tem vprašanju se baje posveča posebna pozornost oficirski uniformi. Po tozadevnih vesteh hoče dati Mussolini oficirjem tako uniformo, da bo kazala zunanji izraz resnosti tega poklica in bo obenem povzdigovala moralni ugled oficirjev.

Nova uniforma bo iz sukna temne barve in bo opremljena s tradicionalnimi znaki posameznih vrst orožja. Pravijo, da bo nova uniforma elegantna in obenem resnoba.

#### PONOVITEV KONCERTA »ILIRIJE«

Zbor »Ilirije« bo ponovil svoj nedeljski nastop v soboto 27. t. m. z neizpremenjenim programom. Že v nedeljo je občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, sledilo z neprikritim navdušenjem in razumevanjem izvajanjem zbora in je posebno aplavdiralo narodne pesmi in pesmi narodnega značaja, ki prevladujejo v programu in mu dajejo karakteristično domače lice. Vsi oni, ki se v nedeljo niso mogli udeležiti koncerta, bodo imeli v soboto zopet priliko uživati lepote naše pesmi. Koncert prične ob 21. uri v dvorani Delavskega konsumnega društva. Cene so znižane. Da se olajša delo blaginje, se bodo prodajali sedeži danes in jutri v DKD od 20.30 do 22. ure. Razposlane vstopnice so veljavne tudi za soboto.

#### AMERIŠKE TORPEDOVKE V NAŠI LUKI

Včeraj zjutraj so priplule z otoka Malta v našo luko štiri ameriški torpedovke. Skvadrija obstoja iz ladje »Lamson«, na kateri je vkrcan poveljnik kap. Fairfield, ter edinic »Bruce«, »Coghlan« in »Preston«. Kapitan Raja je poveljnik komandanta Zairfielda v imenu pristaniškega poveljnika. Stiri torpedovke so se zasedrili nasproti hotelu Savoia. Poveljnik skvadrije je po svojem prihodu obiskal poveljnika armadnega zbora, prefekta, župana ter pristaniškega poveljnika. Jutri bodo oblastva vrnila obiske.

#### GLASBENI VEČER NA OPČINAH.

Spored glasbenega večera, ki se bo vršil v soboto v Mičelovi dvorani, je sledeči: 1) G. Rossini: Ouverture k operi Tancred. I. Haydn: Allegro (orkester). 2) A. Moffat: Uspavanka — Menuet (2 gosli in klavir). 3) I. Prochazka: Zvezde žarijo... I. Pavčič: Pred turmi... (solistično). 4) A. Dvořák: Sonatina op. 100 (gosli in klavir). 5) R. Leoncavallo: Ridi pagliaccio. G. Puccini: Aria iz opere Tosca G. Verdi: Aria iz opere Traviata (solistično). 6) A. Dvořák: Tercet op. 74 (2 gosli in violola).

Začetek točno ob 8.30. Med izvajanjem posameznih točk ni dovoljen vstop. Tržanci se lahko vrnejo s tramvajem ob 11.43.

#### IZ URADA POLIT. DRUŠTVA »EDINOST«

Marija vd. Besaljak - Trst: V Vaši stvari smo intervenirali; pridite v urad, da Vas informiramo.

Frane Ladiž - Starad. Na Vaše pismo Vas obveščamo, da Politiko društvo ni posredovalnica služb. Vsekakor od slučaja do slučaja, se nudi kakšna prilika. Javite nam, čemu bi se posvetili, pa eventualno — brez garancije — seveda — se bo kaj našlo.

#### Knjižnica škodljivega čitalnice

posljuje spet redno, in sicer vsak turek in petek od pol 20. do 21. Vsi, ki imajo že dalj časa kakšno knjigo, naj jo prinesejo nazaj, da se obvarujejo sitnosti. Izgubljene knjige je treba plačati ali nadomestiti z drugimi. Med poslovnimi urami naj se poravnajo tudi zaostali članski prispevki. Knjižnica se priporoča za knjižne darove. Med ljudstvom bodo boljše služili svojemu namenu nego po starih omarah.

#### Društvene vesti

Kolaši Za danes napovedana vaja odpade. Prihodnja vaja se bo vršila v nedeljo ob 9.30 zjutraj. Ker bo po vaji jako važen pomenek, so naproseni vsi pevci, da se je prav gotovo udeležijo.

S. D. Primorac — na Proseku. V petek točno ob 20. uri redni sestanek vseh članov. Naj nihče ne manjka.

Ker je namen prirediti, v mesecu avgustu takimenovan »Sportni dan«, bi bilo potrebno, da se tega sestanka udeležijo tudi nečlani, posebno oni, ki ljubijo telovadbo, kolesarstvo, tek, brzo hojo itd. Kdor koli hoče zdravega razvoja naše mladine bo naše stremljenje podpiral.

— Turistično dr. pri Sv. M. Magd. sp. bo priredilo v nedeljo, dne 28. t. m., populadanski izlet na Socerz z namenom trenaže. Člani, udeležite se izleta v polnem številu! Zbirališče pred gostilno eks Subietta ob 1.30. uri. — Predsednik.

Slov. akad. društvo »Balkan«. V četrtek 25. t. m. se bo vršil redni sestanek ob

običajni uri. Ker je ta sestanek izredne važnosti, naj se ga tovariši udeležijo polnoštevilno.

— M. D. Prosveta - Opčine. Jutri točno ob 8. uri reden skupni sestanek. Prosim točnost. Predsednik.

Urniki društvene sobe. Nedelja od 11—12 in pol knjižnica. Ponedeljek ob 8. uri dramatične vaje. Torek od 7—8. ure odborova seja. Torek ob 8. uri dramatične vaje. Sreda ob 1.30. uri godbene vaje. Četrtek od 7—8. ure knjižnica. Četrtek ob 1.30. uri godbene vaje. Petek ob 8. uri skupni sestanek. Sobota ob 8. uri dramatične vaje. V soboto radi koncerta Glasbene Matice odpadejo dramatične vaje. — Predsednik.

— Mladinsko društvo pri Sv. Ivanu. Ustanovni občni zbor se bo vršil v nedeljo 28. t. m. Vabljeni je vsa svetovlanska mladina, da se v kar največjem številu udeležijo. Danes ob 8. uri imajo pripravljali odbor sejo pri predsedniku. — Pripravljali odbor.

## Naše gledališče

### Brandon Thomas: »Charles-jeva tetka«

Dramatični odsek M. D. P. ponovi na splošno željo v nedeljo 28. t. m. ob 15. uri v dvorani DKD pri Sv. Jakobu to velezabavno komedijo. Premijero te igre je spremljala publika z obilnim smehom in z očitivnim dopadanjem.

Posebno ugodno priliko nudi zgodnja ura okoličanskemu občinstvu, da si to zabave polno igro ogleda. In ne bo mu žal. Par uric smeja je zajamčenih.

### Karel Laus in Viljan Jacobi: »Velika repatica«

Da zbeiga starega Kamenarja z sinom, se mladi Eric Tripotec dela, kot bi za popolnoma resno vzel častnikarsko aprilsko šalo, ki prerokuje konec sveta. Zmešnjava, ki nastane radi tega, je snov igre: »Velika repatica«.

To komedijo v treh dejanjih bo uprizoril dramatični odsek M. D. »Zarja« v dvorani DKD pri Sv. Jakobu v nedeljo 28. tek. m. ob 20. uri in pol.

## SPORT

### SPORTNO UDRUŽENJE.

Uradna poročila T. V. N. in S. S. bodo objavljena jutri.

### D. K. N. Tommaseo - M. D. Zarja I.

V nedeljo 28. t. m. se bo vršila med omenjenima četama prijateljska nogometna tekma. Tekma bo nudila mnogo sportnega užitka, tembolj ker Tommaseo nastopi z novo formacijo, ki je znatno boljše od dosedanje. Čas in kraj bo pravočasno javljen.

### Iz tržaškega življenja

DVA MLADENČA SI VZELA ŽIVLJENJA

Fedon se obesil, drugi si pogol kroglo v srce.

Poglavje samomorov, ki je od nekdaj v našem mestu zelo bogato, se je včeraj pomnožilo za dva nova slučaja. Dva moška v najlepši dobi sta se naveličala življenja in šla prostovoljno v smrt, oba iz neznanih vzrokov.

Pri družini Comisso, stanujoč v ulici Luzzatto št. 5, je bival že delj časa kot podnajemnik 25-letni občinski uslužbenec Marjan Jellussi-h. Mladenič ni imel ne staršev ne bližnjih sorodnikov in je živel sam.

## Vesti z Goriškega

### Dvajsetletnico

svojega škofovanja obhaja danes prevz. knezo nadškof dr. Frančišek Sedej v Gorici. Prevzišenemu naše iskrene čestitke!

### Dva novomašnika.

Na oznanje Marijino, današnji dan bosta posvečena v novomašnika gg. Ivan Juvantič iz Boveca in Peter Sorli iz Grahovega. Delavcev je malo, zato jima želimo prav obilo uspeha v vinogradu Gospodovem!

### Postni čas gre h koncu.

Kot smo že poročali v našem listu ljudstvo prav pridno obiskuje postne pridige v cerkvi na Travniku ob petkih zvečer.

### Učiteljstvo in sindikati.

Kom. Garassini zopet poziva učiteljstvo goriško dežele, naj se vpiše v sindikate. Na pozivnicah, ki bi jih morali učitelji podpisati, je med drugim rečeno, da podpisani ne pripada nobeni drugi učiteljski organizaciji, najmanj pa še Učiteljski Zvezi.

Kot se vidi, ga je pohvala šolskega skrbnika Reina podržala v njegovem delovanju.

Iz govora videmskega prefekta Ricci-ja na nedeljskem shodu v Cedadu.

V nedeljo so se zbrali fašisti celega čedvadskega okrožja v Cedadu. Zbrala se je velika množica.

Povabljeni so bili zraven tudi župani iz gorenje soške doline. Nastopalo je več govornikov. Vsi so hvalili krepko roko izvanrednega odposlanca fašistovskega vodstva, poslanca Moretti-ja, ki je počistil marsikaj, ko visoko pa nesposobno in neznačajno osebo iz vrst furlanskega fašizma.

Kot poroča »Giornale del Veneto«, je videmski prefekt tekom svojega učinkovitega govora izjavil sledeče:

»Vi Furlani se morate strniti tukaj na meji v silen zid branik, v katerem se bodo morali stopiti tujerodci.«

Dosedaj še ni prefekt Ricci povedal tako jasne in odkrite besede o svojih namelih.

### PEVSKO IN GLASBENO DRUŠTVO V GORICI

sporoča, da je na splošno željo preneslo vprizoritev Mozartove komične opere »Frane in Francica« na soboto, 10. aprila zvečer in nedeljo, 11. aprila popoldne. Ker se pričakuje tudi sedaj velik naval, kakor je bil pri prvih dveh lanskih predstavah opere »V vodnjaku«, bo s preložitvijo omogočeno, da se predstave v soboto zvečer udeležijo meščani, one v nedeljo popoldne pa tudi okoličani. Godbo pri operi oskrbi orkester, ki je sestavljen tako, kakor ga je skladatelj predpisal. Natančnejše spregovorimo o delu v eni prihodnjih števil.

### IZ MIRNA

Zelo redko se oglašamo iz naše vasi ali kakor bi se lahko pred leti imenovala iz vasi razgrajatev to pa zato, ker je pred

zase, navidezno zadovoljen z življenjem; za prijatelje in družbo ni dosti maral, ker je bil precej zamišljenega in tihga značaja. Morda pa je ravno ta njegova zamišljenost prikrivala tajne nadioge, ki so mu grenile življenje in ga končno pritirale do obupnega koraaka, ki ga je izvršil predpreklo noč. Včeraj zjutraj se je gospodinja, ko je šla ob navadni uri poklicat Jellussicha, nemalo začudila, ko je našla njegovo posteljo prazno, dasi je mladenič prejšnji večer legel zgodaj k počitku. Prvi hip je mislila, da je Jellussich padel kakega opravka, ki ga ji je bil pozabil omeniti, že odšel z doma, toda ker je naposled zapazila, da visi njegova obleka na obešalu, je sklepala, da je šel v stranišče. Minilo je skoro četrt ure, a mladeniča ni bilo še na spregled. Končno je neki sosed Comissove pojasnil čudno okoliščino. Ko je po potrebi stopil v stranišče, je v svoje veliko presenečenje našel v stranišču obešena, v katerem je na prvi pogled spoznal Jellussicha; nesrečnik je visel na hladnem jermenu, ki je bil pritrjen na kavelj pri oknu; bil je mrtev. Smrt je brezdomno nastopila že več ur prej, kajti truplo je bilo že otrpelo in mrzlo. O dogodku so bili obveščeni orožniki, ki so izvršili predpisani izvid na licu mesta, naker je bilo truplo prepeljano v mestno mrtvašnico.

O vzrokih samomora do sedaj še ni bilo mogoče ničesar dognati. Kakor so povedali člani družine Comisso, se je Jellussich pogostoma zgrajal nad samomorji, o katerih je včasih čital v listih; posebno odvratno se mu je zdelo obešanje, in ravno tako smrt si je nesrečnik izbral.

V restavraciji Conder v Barkovljah se je predinočnim nastanil eleganten mladenič, ki se je izkazal za 25-letnega trgovskega potnika Raffaella Misana iz Trsta. Plačal je stanarino, nato se je takoj podal v odkano nam sobo; sobarici, ki ga je vprašala, kdaj naj ga pokliče zjutraj, je odvrnil, naj se ne briga zanj, ker da bo že sam vstal, kadar se mu bo zljubilo. Od tedaj se mladi gost ni več prikazal iz svoje sobe. Včeraj okoli 11. ure je bilo notri še vse tiho; ključ ponovnemu trkanju se Misana ni odzval. Ta sumljiva okoliščina je dala lastnici restavracije povod, da je poklicala orožnike. Ko so končno siloma odprli vrata, se je njihovim očem ponudil žalosten prizor: Misana je ležal na postelji ves krvav in ni kazal nikakega znamenja življenja; bil je ranjen na prsni in njegova otrpla desnica, v kateri je še tiščal majhno pištolo-repetirko, je pričela, da je mrtev. V samomortičevih listnicah so orožniki našli nekatere listine, iz katerih je bilo mogoče dognati, da je bil Misana ravnatelj židovske kongregacije v Trstu ter da je stanoval v ulici Solitaria. Niso pa našli nikakega pisanja, ki bi pojasnilo, kaj je nesrečnega mladeniča gnalo v smrt.

Truplo je bilo pozneje prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

### Avto jo je pcdri.

Včeraj popoldne okoli 15. ure je neki tovrni avtomobil podrl pod rojanskimi oboki 16-letno Marijo Pičulin, stanujočo v Sv. Križu št. 138. Revica je prišla pod kolesa in zadobila hude poškodbe na raznih delih telesa; med drugim si je tudi zlomila levo koleno in pretresla drobno. Na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje je dal prepeljati nesrečno deklico v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v kirurški oddelek. Njeno stanje je resno.



ker se je začela s pozidavo, a na Gradu se je delo ustavilo. Škoda, ker ne le da je lep kraj in tako dobro znan po svetih štetih, nego tudi zgodovinska stvar. Ni znano, kdaj se je zidala prva kapelica. Upamo pa, da vlada vendar le ne bo pustila tega svetišča v nemaru in bo dala na razpolago potrebne vsote. Drugače v Mirnu vse po starem. Ženske rajajo in tuhtajo, kako bo s fuljami in sličnim za veliko noč. Pardon se nekaj, kar je škoda pustiti, ne da bi omenili! Imamo krasno občinsko palačo in v njej: pošto, ambulanco, občinsko pisarno, užitinski urad in — in — in tisto pisarno, ki ima take ljudi, ki se jih ne prime ne španska bolezen, ne influenca, ne noben... Bog nas varuj in to je davkarja, katera prav pošteno — adavi.

**Splošno slov. žensko društvo v Gorici**  
vabi vse svoje članice k rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. t. m., ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih v ul. sv. Ivana 7. Dnevni red: 1) nagovor predsednice, 2) poročilo odbora o delovanju in stanju društva, 3) volitev 5-ih članic odbora in predsednice, 4) slučajnosti. — Prosi se mnogoštevilne in točne udeležbe.

**Zveza trgovcev in obrtnikov v Gorici**  
obvešča tem potom vse interesirane, da danes 25. t. m. dan Oznamenja Mar. Dev. ni praznik, da se bo delalo kakor bi bil navaden delavnik in da bodo trgovine odprte kakor običajno ob delavnikih.

**IZ ŠTANDREŽA.**  
Naše polje. — Pomanjkanje kroja. — Razne težave našega kroja.

Medtem ko čujemo, da se po drugih vaseh vedno bolj opaža in širi bolezen izsejavanja in tarnanja o hudih casih in o visokih davkih, se pri nas ljudstvo zaveda, in molče prenaša vse te nadloge, upajoč, da se bo, čeprav ne kmalu, a sčasoma vendar položaj zboljšal. Polovica ljudi se pri nas peča izključno le s poljedelstvom. So to po večini mali kmetje, ki imajo tri do šest ha svojega zemljišča in razen tega še vsak po par repov goveje živine. Zemlja pri nas ni taka kot drugod, le par pediti je vsebuje vrhnja plast; spodaj pa je sam debel grušč in skala. Dasi je taka, jo vendar ljudi naš človek bolj kot vsako drugo, ker ve, da je edino ona pravi zdravnik, ki daje uspešna zdravila za sedanje bolezni. Že pred vojno si lahko videl kmeta, kako ji je dovažal gnoj, čistil in obračal jo je nešteto krat v letu, da mu je lil pot z obraza in plž, a pri vsem t-m mu je sijalo veselje iz oči; saj je bil gotov, da mu i ona za trud in znoj vrne bogato plačilo. Od prvega šparglja, v mesecu aprilu, pa dan iz nje kaj za gorški, še več pa za tržaški trg in z izkupicem tega, je nakupil, kar potrebuje družina za vsakdanje potrebe. Še najbolj pa se je veselil prideleke zgodnjega krompirja, ki tvori pri nas glavni letni pridelek. Nešteto vagonov ga je po leti romalo od tu v severne dežele, dohodki tega pa so krili vse glavne izdatke, pa je še kaj ostalo za Montovo hranilnico. Vse to si pri nas opazil pred vojno. Kot ni vojna vihara prizanesla ljudem, tako je razpršila še one bore pediti zemlje, da je kazala svoja rebra, ob povratku naših ljudi, ki so dohajali v večjih ali manjših presledkih, nekateri že prej, drugi še le po polomu, iz raznih bojišč in taborov, še največ pa iz begunskih taborišč, izmučeni in izstradani radi večletnih muk tekom vojne prognanstva. Mrko je gledal kmet ob prihodu na zapuščeno polje, ki je izgledalo kot ena sama razdejana pustinja, čez katero se križa nebroj strelskih jarkov in žičnih ovir ter globoko zevajočih kavern, ob katerih leži posejano raznovrstno vojno strelivo. Tužno mu je postalo pri srecu, ko je stal potrt ob razdejani hiši, a v mislih mu je le tlela iskra nade in upa, ker se je zavedal, da vse to, kar mu povzroča otožnost, je vendar le njegovo. Bas ta zavest ga je gnala k temu, da je spet prijel za kramp ali kar je že bilo in se lotil čiščenja, v začetku kje na sredini, saj ni niti skoro vedel, kje se konča sosedovo in kje se začenja njegovo. Počasi je šlo, znoj je zopet padal s čela in plž, a on ni miroval, kopal je dalje, nalagal in odvažal, dokler ni pustil spremenil spet v rodovitno polje. Če se človek, ki je to polje videl zanikrat pred vojno, danes spet povrne, ne bo niti spoznal, da so te njive bile še pred mnogimi leti razdejane in zapuščeno bojno polje. Razliko bo spoznal, ko mu bo kmet potožil, da je pred vojno izvozil z ene in iste površine za tretjino več pridelkov, kot jih izvozi danes; in to radi tega, ker zemlji ne more dati one množine hlevskega gnoja, kot ji ga je lahko dal pred vojno. On goji živine le toliko, kolikor je potrebuje pri obdelovanju svoje zemlje. Groja, ki ga je dobival pri raznih kočijah, in onega ki je prihajal iz Trsta, danes ni več. Čim dalj naraščajoče število avtomobilov in sličnih vozil povzroča, da se število vprežne živine, zlasti po mestih, vedno bolj krči. Oni gnoj pa, ki izhaja iz gorških vojašnic, je v posesti enega, ki mu je postavil tako ceno, da stane kubični meter tega gnoja več kot kubični meter krompirja. Pred časom je naš kmet praznil in čistil marsikatero gorško greznico,

katero vsebina je dajala tudi dobro gnojilo, danes mu tega ni moč več, ker nima takih posod, kot jih oblast zahteva. To delo opravlja sedaj neka trdka, kateri mora plačati lastnik greznice za izpraznitev in plačati morda tudi kmet za dovoz njene vsebine. Posledica je, da primanjkuje tudi to gnojilo, ker ima marsikateri greznica v mestu prebito dno. Od umetnih gnojil ne pričakuje mnogo, dasi priznava, da koristijo, a le takrat, ko je zemlja sita že hlevskega gnoja; ker edino ta slednji ima to lastnost, da zemljo zboljšuje.

**PODGORA**  
Naše poti dobijo svoja imena, ko se uređi občinski anagrafični urad. Sklicana je bila že komisija k seji in je določila imena našim cestam in klancem. Kakor čujemo, bo nosila zožena in vijugasta glavna cesta, ki smo jo dobili mesto prejšnje lepše, široke «cesarske» ceste, ime, Iv. Gottharda. Tako bomo imeli v Podgori dve nemški ulični imeni, če upoštevamo privatno pot, ki vodi daleč okrog tovarne na most in že nosi nemško ime lastnika tovarne. Pot skozi vas pa dobi, po sklepu komisije — grofovsko ime! Imenovala se bo po grofu Attems, ki je bil baje furkanski zgodovinar. Temu grofu smo dobili v Gorici primerne ulice, čeprav je bil stavljen svojčas tozadevni predlog v mestnem svetu. Gotovo pa tudi ni primerno grofovsko ime poti, ki vodi od Buškrce do Grišča in v Koncu! Mogoče, da ima županstvo vendar namen popraviti ta škandalozni kolovoz, kajti če bi imela pot taka ostati, potem naj ji dajo primernejše ime n. pr. «Via Rotta» ali kaj sličnega! Upamo pa, da se bo pot popravila tako da bo delala čast tudi grofovskemu imenu!

**VOJSKO.**  
Pred tremi meseci ustanovljeno prosvetno društvo «Planina» na Vojskem nastopi s svojo prvo prireditvijo na velikonočni ponedeljek in naslednjo nedeljo (belo) na svojem lastnem odru. Upozorilo se je Krekova igra v treh dejanjih «Tri sestre». Začetek vsakokrat ob 4. uri popoldne. Ker je to prva prireditev na Vojskem po l. 1914., upamo, da obiščejo prirediteli vsi od blizu in daleč, da tako podprejo stremeljenja mladega društva. Tudi na Idričane upamo, da puste te dni prah svojih ulic za sabo in pohite še 600 m visoko in tako dokažejo, da razumejo delo okoličanov in se obenem tudi naučijo svežega zraku. Na svidenje!

**KOBARIŠKI KOT**  
Sodeč po dejstvu, da se po časopisih oglašamo le jako poredko, bi bilo misliti, da smo na svet popolnoma pozabili in obratno, vendar temu ni tako! Davčni iztirjevalci se pri nas ravnotako pogostoma oglašajo, kakor po najznamenitejših krajih Italije, da imamo v tem oziru še neko prednost, da moramo namreč med prvimi občutiti posledice nemškega bojkota.

Kakor znano, nas je Kotarjev prevel na kupu, da bi nas mogla preredit domaća gruda, zato moramo odhajati vsako leto po svetu s trebuhom za kruhom. Od 400—500 nas je šlo vsako leto v Avstrijo, kjer smo bili večinoma zaposleni pri uravnavi hudournikov. Da so tamkaj naše delavce radi jemali, se vidi že po tem, da smo dobivali dvakrat toliko plačila nego domačini in je mnenje tamošnjih inženirjev, da brez naših delavcev, med katerimi opravljajo ta posel mnogi že nad polovico svojega življenja, sploh ne morejo vršiti svoje naloge. Sedaj je čas, ko bi se začeli z inženirji dogovarjati, kje in kaj se bo delalo, kakor tudi glede števila delavcev, katere naj vzame s seboj vsak posamezen delovodja, a mesto polvolnih odgovorov na naša pismena tozadevna vprašanja dobivamo žalostne odgovore, ki si vsi sličejo v tem: Dela dovolj, radi bi vas sprejeli, a deželna vlada noče izdajati dovoljenj za prehod tujcev čez mejo. (Keine Einreisebewilligung!) Italijanov sploh ne sprejemajo, in tako moramo ob vsej nepolitičnosti nositi hude politične posledice, ki utegnejo biti za nas prav katastrofalne, ker nam že kratko množino kaže, da smo na ta način oškodovani za najmanj milijon lir, kar je za to ped naše izmuzgane zemlje že veljanska vsota.

Kako naj si pomagamo? Morda bi se med našimi političnimi voditelji dobila blaga duša, ki bi avstrijski vladi pojasnila našo zadevo in nam tako pripomogla do nezabeljene vsakdanje polente? Brez kakega posredovanja bo šlo gotovo težavno, zato bi bilo treba nemudoma ukreniti potrebne korake. Prip. uređ.: Za zadevo se je že zavzel naš poslanec Wilfan, ki je takoj uvidel stisko naših Kotarjev in jim hoče na vsak način pomagati.

## Dokumenti

o kmetijski pobuni na Gorškem leta 1713.

(takozv. Tolminski punt)  
Zbral Miroslav Premrov  
(Nadaljevanje; glej «Edinost» 18. II. 2. in 4. III. 1926)

**Peti dokument:**  
Gorica, 1713. 29. IV. (F. 142).  
Namestnik deželnega glavarja gorškega in gorški deželni odborniki poročajo cesarju.

Novi slučaj, ki so se pripetili po naših poslednjih poročilih o tolminskem punktu, podžigajo še več našo zvestobo predstaviti Vašemu Veličanstvu potrebo, da se primerno poskrbi za te nered. Medtem ko so Tolminci od tu odšli in so na svojem ozemlju povzročili več nepravil, kakor smo že poročali, so se Kanaleci, ki so začetkom izjavljali, da so bili prisiljeni se pridružiti Tolmincem in ki so trdili ne samo, da se ne pridružijo puntarjem, ampak da se jim hočejo pozitivno upreti, kakor je meni, namestniku, pismeno sporočil kanalski delegat ter okoliški sodnik (gastaldo del Paese), ki se je po mojem naročilu podal na lice mesta: (toje so se Kanaleci) sedaj osmelili, da so drzno stegnili roke na urad cesar. davkarja, ki so tam, ter vzeli davkarjem blagajno, tako da so se morali prestrašeni umakniti, kakor more Vaše Veličanstvo posneti iz posebnega poročila) gorškega davkarja, katero je izročil visoki Vaši notranjeavstrijski komori. Po vrhu so si dovolili Kanaleci staviti gotove pogoje, katerih prepis) mi je dal tamošnji tajnik in ki ga predlagamo Vašemu Veličanstvu s cenitvijo dober (beni) ročinskega davkarja v znesku

(Dajle na IV. strani)

## MALI OGLASI

**POROČNA** soba, svetla, L. 12.000 druga iz mahagonijevega lesa, psiha, marmor, zrcala, 1500.— dve popolni postelji z vzmetmi in žimnicami 500, vzmeti 70, damaskirane 90, žimnice 65, drago pohištvo, vse novo prodam. Fonderia 10, skladišče (Trg pred bolnišnico) 414

**KLIZIR CHINA.** Jako okusen. Vzbuja težnost in je najboljši zdravilo proti lednim žilostim in za rekonvalescenco. Steklenica L. 6.— Dobiva se samo v lekarni Castellannovich, Trst, Via Giuliani 42. 386

**MAGROBNE SPOMENIKE** izdelujem in jih imam v zalogi. A. Šuc, Dutovlje. 235

**DEČER**, 14 leten, izvršil ljudsko šolo z dobrim uspehom, razvit, bi rad vstopil kot vajenec v trgovino z mešanim blagom. Vido Šonc, Tomaj h. št. 101. 412

**ŽIVINOZDRAVNIŠKA SREDSTVA** proti vsaki živalski bolezni se dobijo v lekarni Castellannovich, Trst, Via Giuliani 42. 387

**VAJENCA** za trgovino jestvin in tudi takega z eno ali dveletno prakso sprejme trgovina Via Industria 8/II vrata 5. 413

**TRGOVINA** z mešanim blagom, na zelo prometnem kraju, blizu železnice, dobro vpeljana, se da v najem. Naslov pri upravnistvu. 411

**POROČNE SOBE**, masivne s psiho ali umivalnikom, lasten izdelek, originalne tovarniške cene. Türk, Via S. Lazzaro 10. Pozor na naslov. 415

**FRSNI SIRUP** priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhijalnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.— Dobiva se samo v lekarni Castellannovich, Trst, Via Giuliani 42. 389

**POROČNA** soba, nova, se prodaja radi odhoda pri gosp. Slovenki. San Zaccaria 4-III desno. 416

**VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASI.** Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prihljanju in za ojačenje korenin, steklenica po L. 6 se dobiva samo v lekarni «Castellannovich» Trst, Via Giuliani 42. 357

**STANOVANJE S HRANO IN VETOM** išče stara gospa v rekonvalescenci pri mirni, boljši družini v Gorici ali bližnji okolici. Ponudbe v Carducci 14. I. Gorica 417

**POZOR!**  
Preden kupite pisalni stroj, ogledajte si stroj „Rheinmetall“, ki je na prvem mestu današnje moderne mehanike. Nemški izdelek iz tovarne Rheinmetall-Werke, Düsseldorf. Petletno jamstvo. Polovico prihranite, če kupite naravnost pri glavnem zastopniku za Italijo R. Simons, Gorica, Via Mazzini št. 5. Da se uverite o prvovrstnosti stroja, dobite ga šest dni na poskušnjo brez vsake odškodnine. Ceniki na zahtevo brezplačno. Tudi rabljeni stroji se prodajo. — Izvršujejo se popravila vsakovrstnih pisalnih strojev in registrskih bagajev. Za sol'dno delo se jamci. Štampiljke, trakovi in kopirni papir za pisalne stroje vedno v zalogi iz prvovrstnih tovarn. — Občinstvu se priporoča

**POMLADNO ZDRAVLJENJE.** Smiljojd Trpški sok izdelan v lekarni Castellannovich, Trst via Giuliani 42, posebno priporočljiv za starejše proti poapnenju žil, revmatizmu in vsem drugim boleznim, ki izhajajo iz krvi, ker vsebuje jeduro ip je vsled tega izborno čistilo in krepišno sredstvo. Popolno zdravljenje 6 steklenic. Steklenica stane L. 11. Dobiva se samo v lekarni Castellannovich. 372

**ŠOFER** išče službe, če mogoče na deželi. Govori oba jezika. Naslov pove gorška uprava. 346

**IVAN KACIN**, Gorica, P. Tommaseo 29 (Piazzetta), tovarna glasovirjev, harmonijev, orgel. Uglaševanje in popraviljanje po najnižjih cenah, z jamstvom. Prodaja na obroke. Cenik brezplačno. 365

**MOTORNO KOLO** Indian-Scout s sidecarom, z električno napravo, skoraj nov, izborn, se ugodno prodaja. Garage Cernuschi, Fabio Severo 73 — Trst. 377

**TRGOVSKA POMOČNIKA**, 17—18 letnega za mešano stroko, išče za takoj G. Sandali, Lupoglava, Lupoglian — Istra. Hrana in stanovanje pri družini. 379

**TRTE**, cepljene, prvo in drugovrstne in dveletne za latnike, murve in drugo sadno drevje, prodaja Rudolf Tavčar, Ivanjigrad p. Komen na Krašu. 381

**FOTOGRAFSKEGA** pomočnika sprejme takoj foto «Helios» Idria. 391

**PRIZNATIČNE** daljnogledne kupuje Giusto Hirsch, optik, via Mazzini 36, Trst. 392

**MOTOR** na paro Breitfeld 65 H. P. in kotel tipa Cornavaglia, 10 atmosfer, površina 40, oba iz tovarne Breitfeld Danek & Co v Schlanu, skoraj nova, iz leta 1913, se prodata. Pojasnila daje žaga Anton Rizzatto v Ajdovščini. 396

**STROJNIKA** popolnoma sposobnega popraviljanja lesnih strojev Vollgatter Spalgatter in cirkularnih žag sprejme Anton Rizzatto v Ajdovščini. 396

**OBRTNIŠKO DRUŠTVO V BARKOVLAH** razpisuje mesto krčmarja. Tozadevne prošnje naj se naslovijo naravnost na odbor Obrtniškega društva, ki daje tudi potrebna pojasnila. 407

**BABICA**, avtorizirana, sprejema noseče, Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 290

**GLASOVIRJE**, harmonije, orkestrone itd. v vsakem stanju popravila in uglašuje Petar, Gorica, via Corno 17, II. 94

**BABICA**, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Gimnastica), lastna vila, telefon 20-64. 220

## Mlin in žaga

Proda se takoj novo sezidan enonadstropen mlin s šestimi mlinskimi kamni. Na 2 minuti oddaljenem in podprti hekarjem velikem vrtu v sredi trga se nahajajo temelji in predzidje za zgradbo turbine in veli e električne žage ob Krki. Mlin leži v neposredni bližini obsežnega gozda knez. Auersperga na Dolenskem. Našli in zlaivno že pripravljeno. (374)  
Ponudbe na **Splošno gospodarsko zadrugo v Žuženberku (S. o. eni. a.)**

## Tvrška GIUSEPPE SPECHAR

TRST, Via S. Caterina št. 7 (Piazza Mazzini)

naznanja svojim odjemalcem, da je prejela veliko izbero tu- in inozemskega blaga za moške in ženske obleke. — Najlepše in zadnje novosti po konkurenčnih cenah.

**Specijaliteta angleškega in češkega blaga**

Velika izbira površnikov, dežnih plaščev, izdelanih oblek. — Zadnji vzorci. Sprejemajo se naročila po meri 356

## TVRDKA C. VISINTIN

Trst, Via delle Torri 2 (vogal S. Lazzaro nasproti cerkvi Sv. Antona novega)

**O priliki velikonočnih praznikov dnevni dohod:**

Izgotovljene obleke za moške in dečke, površniki, dežni plašči i. t. d. i. t. d.

Bogata izbira tu- in inozemskega blaga. Lastna prvovrstna krojačnica.

**Oglejte si naša okna in naše cene** 375

— Dobro torej, bomo pa pozneje na tem mestu drva nakladali. — Harbert, Nab in Pencroff so se oborožili z odlomljenimi jelkovimi vejami in sledili Topu, ki je teklen naprej po visoki travi. — Takrat se niso ločili daleč reke, ampak so prodrali globoko v notranjost gozda, v katerem so rastle drevesa, ki so po večini spadala v vrsto smrek. Na mnogih mestih so posamezne ali male skupine precej velikih smrek dokazovale, da leži ta zemlja na višji širinski stopinji, kakor je domneval inženir. Ponekod so bile gozdne jase pokrite s porušeni debli, ki so obetala neizbrpno zalogo lesa. Naprej so bila drevesa gostejša, da so se s težavo skozi nje porivali. — Ker bi se bili težko spoznali v tem drevesnem labirintu, je mornar preložen pot zaznamoval z odlomljenimi vejami. Morda pa niso ločili prav ravni, da so zapustili reko, katere sta se Harbert in Pencroff o svojem prvem izletu vse čas držala, zakaj hodili so že eno uro, ne da bi videli kako divjačino. Če je Top teklen pod nizko visečimi vejami, je splašal tako ptice, ki se niso dale ujeti. Celo Kurukusov niso videli, in mornar je že sklepal, da bo ob povratku moral na ono močvirnato mesto, kjer je imel tako srečo z lovom na trnek.

## PODLISTEK

JULES VERNE: (34)

## Skrivnostni otok

— O da, je rekel Pencroff.  
— Kaj pa?  
— Ogenj, je rekel mornar, katerega je tudi nadlegovala vedno ena misel.  
— Naj vas to nič ne skrbi, Pencroff, je odgovoril Cir Smith. — Ko ste me nosili, je mi zdi, da sem videl na zapadni strani višjo goro, odkoder mora biti razgled po vsej pokrajini?  
— Da, je potrdil Gedeon Spilett, to je precej visoka gora...  
— Dobro, ga je prekinil inženir, jutri pojedemo na vrh in se razgledamo. Do tedaj, ponavljam, se ne da nič napraviti.  
— In vendar moramo priti do ognja, je se enkrat ponovil mornar.  
— To se mora zgoditi in se bo zgodilo! je rekel Gedeon Spilett. Samo potrpite nekoliko, Pencroff!  
Mornar je premeril Gedeona Spiletta s pogledom, kakor bi hotel reči: «Če bi nate

čakali, bi se pač načakali pečenke!» Toda mlinčar je.

Cir Smith se ni udeležil tega dvogovora. Vprašanje ognja ga ni posebno skrbelo. Nekaj trenutkov je molčal zatopljen v misli, potem je rekel:

«Dragi prijatelji, nahajamo se v žalostnem, toda kaj preprostem položaju. Ali smo na celini in bomo morali z manjšimi ali večimi napori poiskati kak obljuden kraj, ali pa smo na otoku. V drugem slučaju je dvoje mogoče: če je otok obljuden, se bomo morali s prebivalci seznaniti in z njimi izhajati, če pa ni obljuden, tedaj si moramo pomagati z lastnimi močmi.

— To se razume samo ob sebi, je rekel Pencroff.

— Ne glede na vprašanje, če smo na otoku ali celini, je vprašal Gedeon Spilett, kam nas je orkan zanesel, gospod Cir?

— Natančno ne morem seveda tega vedeti, je odgovoril inženir, toda vse okolnosti govore, da leži naša zemlja v Tiheem oceanu. Ko smo zapustili Richmond, je pihal veter iz jugovzhoda in po njegovi sili se da sklepati, da je ostala smer vedno ista. Potemtakem smo leteli preko treh držav: Severna Karolina, Južna Karolina in Georgija, nato čez Mehikanski zaliv in preko Mehike in končno preko dela Tihega ocea-

na. Razdaljo, ki jo je zrakoplov preletel, cenim najmanj na 6 do 7000 milj; če se je smer vetra nekaj izpremenila, tedaj nas je zaneslo k otočju Mendana ali k Pomotskim otokom, če pa je bila hitrost vetra še večja, kakor domnevam jaz, nas je zaneslo morda do Nove Zelandije. Če bi bila zadnja domneva resnična, bi mogli z lahkoto prispeti domov. Naleteli bi na Angleže ali Maore, do ljudi bi pa vsekakor prišli. Če pa tvori ta obala del pustega otoka in Mikronezijskega Otočja, kar se bo dalo morda dognati z vrha gore, tedaj se bomo morali tako nastaniti, kakor da nam je tu za vedno ostati.

— Za vedno! je vzkliknil poročevalec, vi pravite: za vedno! Dragi Cir?

— Bolje, je odgovoril inženir, da smo pripravljeni na najhujše, zakaj potem bi katerikoli slučaj naš položaj samo zboljšal.

— To je res, je pripomnil mornar. Tudi je mogoče, da leži ta otok, če je sploh otok, vendar ob kakšni plovni črti. Sicer bi bili zares nesrečni.

— Kako je z nami, ne moremo vedeti, dokler se ne povzpnejo na vrh one gore, je odgovoril inženir.

— Toda, ga Cir, je vprašal Harbert, ali boste že jutri sposobni za tak napad?  
— Upam, mladi prijatelj, je odgovoril in-



1014 dukatov, in to za potirjani vinski davek.

Kar se pa tiče onih s spodnjega Krasa, so se vzpodbujali po tako pogubnem zgledu drznili tirjati ne le oslobojenje od mesnega in od vinskega davka, ampak celo povrnitev vsega, kar so v to ime plačali, kakor sem moral jaz, namestnik, predvčeršnjim izkusiti ž njimi: zakaj prikazali so se tu po 4 od vsake občine, vseh okoli 90, od katerih pa sem sprejel samo šest, da čujem njihove pritožbe. Prepričal sem jih, naj izpremenijo mišljenje, ter mi je podal pismo, kar so tudi storili. To bi lahko pobunilo tudi gorenji Kras, da stori isto, kakor se že čuje, pa bi do sledno zapeljalo tudi druge tem bolj, ker so se že nekateri iz Brd, namreč oni iz vasi Dolenja, ki je obdana od beneške zemlje, in drugi iz Flejane, okoli 8 najbolj zavrnjenih mož, osmelili oropati nekoga Adama Reza (Rez), ki je pobiral davek: vse slučaji, ki — kakor smo rekli — ne trpe odlaganja, da Vaše Veličanstvo poskrbi; celo v tem trenutku skoraj me obveščam gozdni urad, kaj so se čepovanci drznili storiti.

Za sedaj izvršujoč vladni in dvorno-komorni nalog od 12. t. m., poslan nam temeljem ukaza Vašega Veličanstva od 8. istega, s kojim se nam nalaga, da jim takoj pošljemo obris tolminskega glavarstva... moramo predložiti Vašemu Veličanstvu, da nam kratkoga časa in najnujnost zadeve ne dovoljuje, da pošljemo svetovalstvom ta obris, ampak potem posebnega slá edino le Vašemu Veličanstvu s vsemi naloženimi nam podrobnostmi, celo z dodatkom skoraj cele grofije, ter si pridržujemo, da pošljemo drugi enaki obris navedenim notranjeavstrijskim svetovalstvom.

Dodajmo temu obrisu, česar ni mogel risar na njem točno razložiti, pa je potrebno, da povemo Vašemu Veličanstvu radi boljšega razumevanja, in sicer, da je od koroške strani, to je iz **Boveca do Kobarida** štiri ure hoje, iz **Kobarida do Tolmina** pa dve uri in pol; od kranjske strani, to je od **Loke do Cerklja**, je štiri ure hoje, iz **Cerklja do Tolmina** pet ur; pot je zelo slaba. Pri prehodu iz kraja v kraj ni takih vod, katere bi ovirale hojo, in ako bi vode radi nepričakovanega silnega dežja narasle, odtečejo tudi takoj; da so iz **Gorice** v Gore ceste zelo ozke med hribi in Sočo, težavne in težke za prehojo posebno kakor je razvidno iz navedenega obrisa pod št. 6 in št. 7 pri **Kopovšču**;

glede gozdov: niso taki, da bi zadrževali korak moštva;

da so druge poti iz **Bohinja v Nemški Rut**, kakor pod št. 18 (obrisa), neporabne;

da je pot iz **Kobarida do Slapa** porabna in široka;

da so prvi podpihovalci in najbolj perfidni oni iz Kobaridske doline, navzgor do **Sedla** proti beneški meji, in navzdol do **Tolmina**, izvemši nekatere iz vasi **Kobarid**).

Nam ostaja samo še, da najpompnejše prosimo Vaše Veličanstvo, da hitro poskrbi glede teh neredov in nevarnosti, ki vise nad nami, da nam nakloni že določeno regularno nemško moštvo, katero bi zadoščalo, kakor smo rekli, v številu od 600 pešcev in 200 dragoncev poleg od mene, namestnika, naprošene pomnožitve posadke te trdnjave, ter da dalo dvorni komori, da preskrbi s prehrano eno in drugo vojaštvo, oziraje se z očetovskim očesom na slabotnost bedne grofije, udarjene od brezštevilnih nesreč in zlasti od večletnega nedostajanja in doslednega pomanjkanja na lastni potrebni prehrani.

Naše najpompnejše mišljenje je, ako bi se Vaše Veličanstvo odločilo poslati namenjeno vojaštvo, da bi isto na koroški strani zasedlo **Kobarid** in istočasno na kranjski strani **Cerkljo** in **Tolmin**, s čimer bi bili zasedeni glavni kraji cele gosposčine, ter opomnimo, da so bili podložniki v vasi **Tolmin** vedno zvesti, kakor so tudi oni župnije **Nemški Rut** pokazali svojo zvestobo in vdanost tako v tem slučaju kakor v drugih.

Glavarje nastale pobune pa naznamo jaz, namestnik, s posebnim poročilom...)

Gorica, dne 29. aprila 1913.  
Leopold Adam grof Strasoldo, namestnik; Ignac Cristoforutti, Anton baron Orzon, Ivan Krstnik Delmestri, Anton grof Attimis, odborniki.

\*) — \*). Nisem našel med listinami deželnega arhiva.

\*) V zapisniku seje dežel. stanov od 6. V. 1913. je uporno razmerje na Kobariskem točneje izraženo; tam stoji (S. 142 F. 117 istega arhiva): «Fu risolto... dimostrare che molti comuni della signoria di Tolmino (eccetto il comune di Susit et Dresniza, quali si opposero e disuasero gli altri) erano pronti e disposti di venire all'obbedienza, e far l'umilissime loro istanze, con portare l'aggravio e doglianze a Sua Maestà, ma disuasi della sudetti due Comuni fu anche dagli altri trascurato...» (slovensko: bilo je sklenjeno... pokazati, da je bilo mnogo občin tolminske gosposčine (izvemši Sužid in Dreznico, ki sta se uprli in odsotvali drugim) pripravljeni in razpoloženi se pokoriti in napraviti najpompnejše prošnje, predložiti bremena in pritožbe Nj. Veličanstvu, toda odvrnjeni od imenovanih dveh občin, opustili so i drugi...).

\*) Ga nisem našel.

## IDRIJA.

Telovadno društvo v Idriji priredi v soboto dne 27. t. m. ob 20.30 v dvorani hotela Didži telovadna večer s sledečim vzporedom: 1. Proste vaje deklet, 2. Vaje ženske deca, 3. Proste vaje ženske deca, 4. Orodna telovadba deca, 5. Proste vaje ženske deca, 6. Proste vaje moške deca (vzorne), 7. Orodna telovadba članov (kombinacija drog in bradla), 8. Proste vaje članov, 9. Proste vaje članic, 10. Boka člani in II. Skupina.

Vsakomur, ki je posetil lansko akademijo, je ta gotovo še v živem spominu. Da letošnja ne bo zaostajala za lansko, je razvidno iz vzporeda in zato smo prepričani, da nas bodo obiskali vsi, ki jim je povzročila naše mladine pri srcu. Upamo tudi na obisk sosednih bratskih društev, katere se vabijo tem potom. Zdravo!

## Iz tržaške pokrajine

## ŠEMPOLAJ.

Izobraževalno in pevsko društvo «Razvoj» v Šempolaju naznanja, da priredi na belo nedeljo 11. aprila veliko spomladansko veselico na prostem. — Spored objavi mo pravočasno.

Okoličanska bratska društva vljudno da ne prireajo ta dan veselice. — Odbor.

## IZ SEŽANE.

Na trgu v Sežani je bilo na prodaj dne 22. marca t. l. 855 glav živine in sicer 479 volov in krav, katerim je bila cena od 450—475 lir stot. žive telet 46 od 750 do 800 lir soto, konj 55 od 1200—5000 lir glava. Prašičev 275 (od 5—8 tednov) od 100—150 lir glava. Kupčija v zvezi s slabemu vremenu prav dobra. Velikogoveje živine in konj se je prodalo kupcem v Furlanijo in srednjo-severno Italijo.

Prihodnji sejem bo v ponedeljek 12 aprila.

## Književnost in umetnost

## NEDELJSKI KONCERT «ILIRIJE».

Pri Sv. Jakobu spada brez dvoma k najbolj uspešnim kulturnim prireditvam letošnje sezone. V tej dolgi pevski suši je uplival naravnost kot blagodejna rosa, kar je do kazal obisk s strani občinstva, ki je svoje mo hrepnenju po lepem petju dalo odduška s tem, da je hitelo na koncert in napolnilo dvorano do zadnjega, tako da marsikdo ni niti več našel prostora v nji. Lepše ni mogla proslaviti «Ilirija» svojo 20-letnico, a mi moramo biti hvaležni, da nas je ob tej priliki seznanila z novimi cvetkami in osvežila par starejših iz naše bogate pevske literature. Res, da je letos kakor lani zopet prevladoval na sporedu A. mič, vendar ne v oni meri, da bi tudi topot utisnil večeru pečat enoličnosti. Tako je tudi prav. Vsaka glasbena prireditev mora imeti gotov umetniški volilni motiv, ki naj pride do izraza v skrbni izbori po umetniški veljavi in smeri sorodnih si skladb, vendar se je treba iz istega razloga spetno izogibati zapeljivosti, ki jo povzroča en sam skladatelj, kajti, naj bo ta še tako plodovit in originalen, njegov osebni stvariteljski ton je vendar v vseh skladbah eden in isti. Tako se bliža tudi pevovodja «Ilirije» temu pojmovanju umetniških večerov in sicer v svoj prid in v splošno izobraževalno korist ter smo prepričani, da bo s prihodnjim sporedom še krepkeje zadoštil tej vseobčilni zahtevi, zraven pa znal marsikaj izluščiti iz programa, kar se glede vrednosti ne da niti od daleč meriti z ostalim umetniškim nivojem sporeda, kakor n. pr. medlo «Svado na poljani», drobno lirčno idilico, iz katere je Adamič napravil pravo grotesko.

Pevski zbor se nam je predstavil v povečani obliki, zlasti glede moških pevskih sil. Razveseljeval pojav; posledica: lepši uspeh. Zdaj je ravnotežje med posameznimi glasovi mnogo na boljšem, dasi s tem še ni rečeno, da so vsi nedostatki odstranjeni. Zbor obstoja pač po večini iz mladih ljudi, ki se bodo šele tekom časa ugledali do primernega zlitja glasov, toda eno treba poudariti, kar sem imel priliko iztakniti na tem mestu že ob lanskem koncertu, to je namreč, da so vsi navdahnjeni z dobro voljo in da preveča ves zbor stroga disciplina. S pomočjo teh dveh neobhodnih potrebni lastnosti bo «Ilirija» dosegla lahko še marsikakšen uspeh in v še večjem obsegu. Disciplini in dobri volji je pripisati, da se zbor že sedaj uspešno udejstvuje tudi na težjem glasbenem polju, kakoršno se nam predstavlja v Lajovčevih «Ples kralja Matjaža» in «Medved z medom», v Krekovi «Tam na vrtni gredi» in Ravnikovi «Poljski pesmi». Glavni uspeh zbora pa je bil v skladbah poljudnejše narave, kakor v Liadovi «Vozle rečki», v narodnih «Vanjkušah», «Jer moj dragi...», «Kaj pa delajo ptički», v opevki Adamičevi «Mlad junak...» ter v Mokranjčevem X. Bukovetu (označba «Biljana» ni pravilna, ker je skladba sestavljena iz več pesmi, od katerih pripoveduje le prva o Biljani). Povečano število moških pevcev je dalo povodji priliko do nastopa z dvema skladbama za moški zbor, in sicer z Adamičevimi «Lucipeter ban» in «Jurjevo», ki ne moreta prikriti svojega avtorja. Tudi obe Zgančevi medjimurski narodni pesnici sta zanimivi Zbor je z i. vajanjem programa nekoliko preveč hitel, tako da so to občutile zadnje skladbe na sporedu. Klavir je slab. Gospoda Malič in Vrabec sta spravila iz njega, kar je bil pač mogče.

V glavnem je nudi več posebnih užitev, za kar gre glavna zasluga nemurnemu pevo odj gospodu Milanu Pri-totu, ki vodi svoj zbor s krepko in večero-roko. Občinstvo je znalo tako njegov trud kakor tudi njegovo zboru zasluženo ceniti in je opetovano aplaudiralo.

V soboto dne 26. t. m. se koncert ponovi in tedaj bo imel priliko, da se ga udeležijo tudi oni, ki ni mogel zadnjic. Društvo za služi vestranske materialne in moralne podpore.

## Poslednji dnevi admirala Kolčaka

Dosedaj so se pisci in zgodovinarji prav malo zanimali za sibirsko protirevolucijo, tudi v boljševiški literaturi ne zavzema onega mesta, ki ji gre. In vendar predstavlja ta protirevolucija enega najbolj obsežnih in zanimivih poglavij velike ruske tragedije.

Izšel je ta mesec obsežen dnevnik generala V. G. Boldireva, ki nosi sle-

deči naslov: «Direktorij, Kolčak in intervencija». Knjiga je zelo zanimiva in je gotovo tudi velike važnosti za proučevanje socialnih elementov, ki so povzročili protirevolucionarno gibanje v prostorni sibirski zemlji; pripomogla bo pa tudi k pravilni valutaciji interesov, radi katerih so se velike vlasti vmešale v boj. Vendar pa je še večina dogodkov, ki so se prigodili v Sibiriji v dobi od maja meseca l. 1918 pa do prvih mesecev l. 1920 ovita še v črno senco.

Ti dogodki so se večkrat odigravali na najbolj romantične načine, kot nam dokazujejo razkritja, ki so jih pričeli objavljati nekateri, ki so na lastne občutke videli, kako so se ti dogodki izvršili. Tako sta n. pr. dva boljševiki objavila te dni svoje spomine o žalostnem koncu moža, ki je bil najbolj izrazita osebnost protiboljševiškega gibanja v Sibiriji: spomine o zadnjih dnevih admirala Kolčaka. Pohod tega zanimivega vojaka, ki je aretiral liberalni Direktorij v Omsku in se nato proglasil za vrhovnega poglavarja Velike Rusije, je pač predstavljal veliko nevarnost za nadaljnji obstanek mlade sovjetske vlade. Na daljnem vzhodu je prišel svoj pohod in vodil je s sabo mogočno vojsko. Meseca maja 1919 se je rdeča vojska nahajala v hudih škripcih, in govorili so že, da zanjo ne bo več rešitve. Francozi, Angleži in Amerikanci so prihajali s severa — Arhangelsk je bilo njihovo izhodišče; Finci, Nemci, Estonci in ruska bela vojska so se že nahajali pred vrati Petrograda. Od Baltijskega pa do Črnega morja se je razprostirala dolga vrsta napadalcev: Lotvinci, von Bermondovi Nemci, Litvanci, Poljaki, Ukrajinci pod vodstvom Petljure; na jugu pa je pritiskal Djenikin. Na brezmejni vzhodni fronti od izvirkov Drine pa do Kaspiskega morja pa je bil Kolčak sam; in že je ogrožal tudi Volgo.

A preteča nevarnost, ki jo je ponosni vojskovodja prinašal sovjetom, se je kmalu razblinila v prazen nič. Po padcu Omska (november 1919) je srečna admiralska zvezda pričela polagoma ugašati; in s tem je bila zaznamovana tudi usoda vseh drugih sil, ki so se upirale sovjetom. Vojska na vzhodu se je pričela umikati in Kolčaka, ki se je vračal v Vladivostok, so aretirali v Irkutsku.

## Kako je bil Kolčak aretiran

Podrobnosti o aretaciji je objavil I. V. Surnov, ki je bil takrat član revolucionarnega odbora v Irkutsku. V tem mestu niso takrat gospodovali boljševiki, pač pa revolucionarni socialisti, ki so ustanovili «Politični center». V boju proti beli vojski so pa sodelovali z njimi tudi boljševiki. Tudi v Semipalatinsku in v drugih središčih Sibirije so se pojavljale ekstremistične organizacije, ki so prizadevale veliko zla Kolčakovim vojski.

«Spominjam se, pripoveduje Surnov, da je v mrzli noči 9. januarja 1920. leta prijahal v galopu neki vojak pred sedež revolucionarnega odbora ter sporočil, da je prišel na postajo Kolčakov vlak. Postajo so takrat imeli v rokah zavezniki in Čehoslovaki. Sklenjeno je bilo, da se admiral aretirajo; v to svrhu je bila sodrugu Bukatovu in meni poverjena naloga, da poskrbiva na vsak način za izvršitev sklepa, tudi če bi se «Politični center» ne hotel odločiti.

«Ko sva pa prispela na postajo, sva že našla tam zastopnike «centra», ki so se pogajali z romunskimi vojaki in s Čehoslovaki, da bi jim izročili Kolčaka. V imenu Čehov se je takrat pogajal delegat čehoslovaške republike dr. Blagosc. Razmere so bile takrat pač take, da je sporazum bil kmalu dosežen. V železniški voz, v katerem se je nahajal admiral, so vstopili zastopniki «Političnega centra». Kolčak ni izgubil svoje hladnokrvnosti. Pogledal je pa Blagoscga in rekel: «Izdali so me!»

«Obenem z njim so bili aretirani bivši minister Pepeljajev, pobočniki in nekateri gospe, med katerimi se je nahajala gospa Grišina-Almazova.

«Admiral je moral izstopiti iz voza, spremljali so ga v irkutsko jetnišnico in ga tam zaprli. Bivšega ministra so pa spravili v neko bližnjo celico. Naslednjega dne se je predstavila v jetnišnici neka druga gospa iz Kolčakove spremstva, Talmirova po imenu in zahtevala, naj tudi njo aretirajo.

«Dober teden za tem se nam je posrečilo iztrgati «Političnemu centru» oblast iz rok; s sodrugom Snoskarjevim so me poslali, da pregledava ječe. Takrat sva imela prvič priliko, da obiščeva Kolčaka v njegovi celici. Bila je ta celica taka, kot vse druge: miza, stol in majhno ležišče, pritrjeno k zidu. Admiral naju je sprejel stoječ. Bil je srednje postave in na prvi pogled si mu poznal, da je vojak. Lasje so mu že postajali sivi in brada je kazala, da se že par dni ni obrijl. Vprašala sva ga, če ima kako pritožbo zoper upravo jetnišnice. Odgovoril nama je: ne!

## Smrtna obsodba

Sovjetske oblasti, ki so se medtem utaborile v Irkutsku, so pričele zasliševati ujetnika. Vendar pa zasliševanje ni bilo izvedeno do konca. 7. februarja je revolucionarni odbor objavil naslednji sklep:

«Preiskave, ki so bile izvršene v mestu, so privedle do odkritja raznih zalog orožja. Opazilo se je tudi, da se je skrivoma prenašalo orožje iz enega kraja v drugi. Po mestu razdeljujejo nekateri Kolčakove slike.

«Na drugi strani pa piše general Volčehovski (ki je poveljeval ostankom Kolčakove vojske) v svojem odgovoru na poziv k predaji, da naj se mu izroči Kolčaka in njegov glavni stan.

«Vse to opravičuje sum, da obstoja v mestu tajna organizacija, ki ima namen osvoboditi Kolčaka. Tak poskus, ki prav gotovo ne bo imel nobenega uspeha, bi pa lahko vendarle povzročil nedolžne žrtve in vznemiril množice, ki ne bi dovolile da se dopusti ponovitev sličnih poskusov.

«Da prepreči nepotrebno prelivanje krvi, opirajoč se na ugotovitve do katerih je privedla preiskava in na odloke Sovjeta ljudskih komisarijev, je Revolucionarni vojni svet v Irkutsku sklenil:

- 1) bivši «vrhovni poglavar», admiral Kolčak;
  - 2) bivši predsednik ministrskega sveta, Pepeljajev, bosta ustreljena.
- «Boljše je usmrtiti dva krivična, ki sta že zdavnaj zaslužila smrt, kot pa izpostaviti smrtni nevarnosti stotine nedolžnih ljudi.

(Konec prili.)

## Gospodarstvo.

SEMENA IN KMETIJSKE POTREBŠČINE  
Tržaška kmetijska družba v Trstu ima v zalogi:

Semena: krmne pese rdeče Mamut, rumene in rdeče Esendorf, mirne za krmno, korenček za juho, izbrane vrste graha, kumarce, kolerabe karfijole, zelja, melancane, majarona, paradižnikov, solatne pese rdeče, paprike, redkvice, radica, solate glavate, solatine, več vrst spinace, vrzot, in velika izbira svežega cvetličnega semena v barvanih zavitkih. Seme peteršilja smo ravnokar prijeli.

Vsa gornja semena so sveža in zjamčena, dospela iz Nemčije.

## Trave in detelje

Deteljne vrste, kakor dobačo, ali štajersko deteljo in lucerno imamo zjamčeno brez predenice, ker jo sprejemamo le s sprečevalom o analizi.

## Umetna gnojila.

Mešanico za krompir, sestavljeno iz 55.—kg. superfosfata, 30.—kg. kalijeve soli in 15.—kg. amonijevega sulfata, po L. 80.— za 100.— kg. Na zahtevo se dobi tudi drugače sestavljena mešanica — cenejša ali dražja. Razen tega imamo v zalogi Tomaževu žlindro, superfosfat, kalijevo sol in amonijev sulfat v vsaki množini. Cilski soliter pričakujemo te dni.

Razno vrsto in poljsko orodje, pluge, slamo-rezalnice itd.

Škroplilnice originalne «Vermorel» in drugih znamk.

Plužne glave za lesene gradlje so nam začasno pošte, a jih dobimo v najkrajšem času.

Azol. Sredstvo za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Tržaška kmetijska družba  
v Trstu ul. Torre bianca 19 Telefon 44-39.

## DAROVI

Mesto cvetja na grob blagopok. gosp. Josipa Hartmanna očeta naše vrle udruženke darujeta za «Zensko dobrodelno udruženje» v Trstu gospa Antonija Slavikova L. 50.—, Milka Martelanc L. 10.—.

Za «Solsko društvo» je darovala Kmečka banka v Gorici znesek L. 200.—. Srčna ji hvala! Denar brani uprava «Edinosti».

Najboljše blago se kupi

v prodajalni Corso 20

po sledečih cenah:

|           |    |    |    |    |    |
|-----------|----|----|----|----|----|
| Covercoat | 42 | 58 | 66 | 74 | 90 |
| Petinato  | 51 | 38 | 67 | 85 | 34 |
| Crépe     | 75 | 81 | 68 | 52 | 88 |
| Gabardine | 77 | 63 | 89 | 55 | 85 |
| Sentan    | 20 | 25 | 30 | 45 | 80 |
| Hlače     | 33 | 47 | 52 | 75 | 90 |
| Podvlake  | 21 | 26 | 28 | 15 | 80 |
| Gardat    | 15 | 18 | 22 | 31 | 40 |

## Skladišče

## Pohištva

dunajskega in lastnega izdelka po konkurenčnih cenah s prodajo na drobno in debelo

Semolich & C.

Via Cecilia De Rittmeyer št. 1

(Palača Rittmeyer)

vogal via C. Ghega št. 12

Velikanski dohodi dunajskega 39

- POHIŠTVA -

navadne in finejše vrste

ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah z 10% popustom

skozi ves mesec januar

Na drobno Na debelo

Največje jamstvo.

R. CAMPONOV.

Tel. 793 - Viale XX Settembre 33 TRST

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rottori št. 1 - Via Makanton št. 7-13

Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva

v veliki izbori.

## Borzna poročila.

## DEVIZE:

Trst, 24. marca Amsterdam od 900.— do 1000.—  
Belgija od 99.— do 102.—; Paris 8675 do 8725  
London od 120.92 do 121.—; New York od 34.89  
do 34.90; Španija od 819.— do 352.—; Švica od 479.— do 481.—; Atene od 33.— do 34.—; Berlin od 347.— do 348.—; Bukarešt od 10.25 do 11.—  
Praga od 73.75 do 74.30; Ogrska od 9.048 do 9.052; Dunaj od —.350 do —.353; Zagreb od 43.75 do 43.90.  
Remeslijske obveznice 70.20.

## Novo skladišče koles

Kolesa po raznih cenah.  
Preprodajalci! Predno nakupite drugje, obiščite naša skladišča in zahtevajte cene.

## G. MILOCH &amp; C

Trst, XXX oktobra 4

## Priporočljive tvrdke

## „Adria čevlji“

trgovina

GORICA — Corso Verdi 32

Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport

Narodna tiskarna združena s knjigovozništvom

GORICA — Via C. Favetti 9.

Narodna knjigarna združena s papirništvom

GORICA — Via G. Carducci 7.

## BREŠČAK ANTON

Zaloga in tovarna pohištva

GORICA — Via G. Carducci 14.

Brata CEJ

slikarja

GORICA — Via Ascoli 5.

## KRUŠIČ IN SIN

krojaška mojstra

GORICA — Corso Emanuele III. 37.

## ŠULIGOJ JAKOB

urar in zlatar

GORICA — Via Carducci 19.

## KERŠEVANI JOSIP

Dvokolesa, šivalni stroji, puške

GORICA — Piazza Cavour 9.

## JAKOB BRATUŽ

pekarna in slaščičarna

GORICA — ul. Mamelli 6. (Solska ul.)

## Martin Poznajelšek

odlikovana krojačnica z izbiro vzorcev

TRST — Via Giosue Carducci 36.

## PUCELJ ANTON

brivec